

No 218.

Kalendarzyk tygodniowy:

Sob. św. Feliksa Wal.
Niedz. Ofiarowanie NMP.
Pon. św. Cecylii P. M.
Wt. św. Klemensa M.
Sr. św. Jana od Krzyża.
Czw. św. Katarzyny P.
Piąt. św. Piotra P. M.

Wschód słońca: godz. 7 m. 35
Zachód słońca: godz. 3 m. 56
Dług. dnia: godz. 8 m. 21

Cena prenumeraty:

W ŁODZI:

Rocznie rb. 6 k. —
Półrocznie „ 3 „ —
Kwartalnie „ 1 „ 50
Miesięczn. „ — „ 50

Odnoszenie 10 k. m.
Egz. pojedynczy 8 k.

Z przesyłką pocztową:
Rocznie rb. 7 kop. 40
Półrocznie „ 3 „ 70

ZAGRANICĄ:
Miesięcznie „ 1 „ 10

Redakcja

w Łodzi,

ul. Przejazd № 8.

Nr. telefonu 593.

ROZWIÓJ

dziennik polityczny, przemysłowy, ekonomiczny, społeczny i literacki, ilustrowany

Sobota, dnia 20 listopada 1909 roku.

Kantory: własny w Warszawie, ul. Krucza № 23; w Fabianicach u p. Teodora Minke;
w Zgierzu, w aptece p. Patka; w Tomaszowie u p. Teodora Hilla.

CENA OGŁOSZEN: „Nadstawane“ na 1-szej stronie 50 kop. za wiersz. Zwyczajne ogłoszenia za tekstem po 7 kop. za wiersz nonparelowy lub jego miejsce. Małe ogłoszenia po 2 kop. od wyrazu (dla poszukujących pracy po 1 1/2 kop.). Najmniejsze ogłoszenie 20 kop. Reklamy i Nekrologi po 20 kop. za wiersz petitowy. Za dołączenie prospektów 6 rub. od tysiąca egzemplarzy. ARTYKUŁY bez oznaczenia honorarium Redakcja uważa za bezpłatne; rękopisów drobnych nie zwraca.

TYSIĄCE wyleczonych

z reumatyzmu, bólów w boku, pasie, plecach, od chorób piersiowych, kaszlu i wszelkiego rodzaju przeziębień, dzięki najprawdziwszemu środkowi na takie choroby — plasterowi Benzona firmy Siburi i Johnson. Stałe bóle bezwarunkowo usawa w kilka godzin w tych wypadkach, gdzie inne plastry i podobne środki potrzebują czasu kilka dni, nieraz tygodnia, aby cierpiącemu tylko zmniejszyć ból.

Zastosowany przy pierwszych symptomatach, plaster Benzona od jednego razu, zwykle zupełnie leczy i usawa to, co w następstwie mogłoby się rozwinąć w poważną chorobę. Kto rzeczywiście chce ochronić swoje zdrowie, powinien zawsze mieć w domu plaster Benzona, który bardzo jest polecany przez więcej niż 5,000 lekarzy. — Żądajcie prawdziwego plastra Benzona firmy „Siburi i Johnson“ i strzeżcie się falsyfikatów. — Sprzedaje się we wszystkich lepszych aptekach i składach aptecznych.

Plaster BENZONA

2419-10-1

STUDNIE ARTEZYJSKIE wszelkiego rodzaju buduje LEMPICKI i S-ka

Sosnowiec, Piotrk. gub.

2073-d

Przedstawiciele: Hordliczka i Stamirowski, Łódź.

Dr. PRYBULSKI

Choroby włosów, skórne, weneryczne i moczopiętawo powrócił z zagranicy.

Przyjmuje od 8 rano do 1 po poł. i od 4-8 w. po poł. od 5-ej do 6-jej wiecz.

Ulica POŁUDNIOWA № 2. 2443

Znakomity środek odżywczy

KEFIR K. ZYCKIEGO

poleca 423

apteka W. DANIELECKIEGO
Łódź, Piotrkowska № 130, tel. 1293

Największa Łódzka

Elektryczna Palarnia Kawy

poleca Państwu Kupcom i Handlującym codziennie świeżo palone kawy w wyborowych różnych gatunkach, po możliwie niskich cenach.

Franciszek Gługla, Łódź,
Telefonu 817. Południowa 28. 1974-10

50% oszczędności opalu,
usuwa wilgoć

patent. MULTI-LIKATOR OGRZEWANIA
Dr. W.P. Labukowski, inż.-chem., Warszawa, Jerozolimska 71.

2013-d-1

Położenie polityczne w Niemczech.

Za dwa tygodnie otwartą będzie sesja parlamentu Rzeszy, a tymczasem położenie polityczne w Niemczech wciąż niejasne. Co i jak będzie czynił Parlament cesarstwa, czem go zajmą rządy związkowe, w jaki sposób utworzy się większość rządowa w parlamencie, wreszcie jaką będzie fizyognomia parlamentu — oto pytania, na które na razie niema odpowiedzi. Ważną jest również kwestya, jaki charakter przybierze nareszcie nowy kanclerz niemiecki Bethman Hollweg, którego zabarwienie polityczne jest dotychczas zagadką, czekającą na rozwiązanie.

Jedno tylko jest prawdą, nie podlegającą zaprzeczeniu, że naród niemiecki, a raczej wyborca niemiecki, silnie przechylił się ku lewicy. Świadczą o tem nie tylko zwycięstwa socjal-demokratów przy wszelkiego rodzaju wyborach politycznych, ale i szybkie wzrastanie nastrojów lewicowych w łonie partji średnio umiarkowanych. Godne uwagi, że w tego rodzaju kierunku nacjonal-liberalni ujawnili daleko większą wrażliwość i elastyczność, niż inne partje i grupy zdeklarowanego liberalizmu. Ciekawe są przytem postanowienia zjazdu w Jenie młodo-liberalnych organizacji, dążących do odnowienia partji narodowo-liberalnej. Organizacje te usiłują określonym i otwartym ruchem przesunąć partję w lewo i zerwać wszelkie jej związki ze wszystkimi postaciami reakcyi.

Położenie kanclerza cesarstwa wobec tych wszystkich symptomatów, nie może nie być trudnem. Na razie hrabia von Bethman-Hollweg oddał jak może i umie chwilę, w której nie będzie już mógł zachowywać filozoficznego milczenia, przerywanego podrózami do tego lub tamtego dworu. Opóźnił on przytem tak bardzo sesję parlamentu, że do lata pośłowicie ledwo uporać się zdołają z budżetem i rozmaitemi drobnymi sprawami i nie zdążą rozpatrzyć w całości jakiegokolwiek większego, programowego projektu do prawa. Kunktatorstwo wypłynęło z politycznej bezbarwności nowego kanclerza, a bynajmniej nie wskutek potrzeby zakończenia jakichś trudnych i zawiłych przygotowawczych prac prawodawczych.

W gazetach paryskich, do których pośredniwa lubią się uciekać niemieccy mężowie stanu, ogłoszono niedawno, że von Bethman-Hollweg nie ma zamiaru krępować się określonymi jasno zobowiązaniami na długie terminy z jakakolwiek z partji lub frakcyi parlamentarnych, lecz będzie tworzył większość parlamentarną, jak się uda, i rządził z nią od wypadku do wypadku.

Jeżeli istotnie tak będzie, to kanclerz hr. von Bethman-Hollweg widocznie odziedziczył po swoim poprzedniku Bülowie wszystkie jego wady, mianowicie brak oryginalności i śmiałości w swoich poczynaniach politycznych.

Książę Bülow umiał znakomicie rządzić od wypadku do wypadku, lecz teraz rządy podobne w Niemczech są niemożliwe. Książę Bülow upadł dlatego jedynie, że w ten sposób rządził i napotkał w końcu żądanie ze strony poważnych i jasno określonych grup politycznych, by nadał swym rządom wyraźną barwę.

Jedno wszelako przyznać trzeba na usprawiedliwienie nowego kanclerza Niemiec, że przyjął on urząd swój z rąk cesarza, posłuszny jego woli, tak, jak przyjmował wszystkie awanse od

Teatr Polski

Cegielniana 57.
2309

Jutro po południu
po cenach popularnych

„KLATWA“

tragedya — St. Wyspiańskiego.
Początek o godz. 3-iej po połudn.

Jutro
wieczorem

„Odrodzona Ewa“

komedyja w 3-ach aktach
Heleny Rozgórskiej.
Początek o godz. 8 m 15 w.

Dzielimy się z Szan. Czytelnikami wielce pożądaną wiadomością. Znakomity mistrz śpiewu

p. EDWARD RESZKE

uwzględniając propozycje wielu mieszkańców naszego miasta oraz Zgierza i Pabianic, postanowił raz na tydzień przyjeżdżać do Łodzi na lekcje śpiewu. — Zapisy przyjmuje i bliższych informacji udziela p. Marya Robowska, ul. Zawadzka № 8, tel. 11,52, w godzinach od 9-iej do 10 rano i od 1-iej do 3-iej po poł., a nadto w godzinach wieczornych od 7-iej do 8-iej. 25:9 5-1

majora rezerwy aż do pruskiego ministra prezydenta.

Z takich mężów politycznych nie wyrastają mężowie stanu szerszego pokroju.

S. J.

Odrzucenie budżetu angielskiego.

W angielskiej izbie lordów padło onegdaj hasło walki, mającej doniosłe znaczenie dla świata całego. Jak już doniosły depeszo, lord Landsdowne, przywódca zachowawców, zaraz po otwarciu posiedzenia wystąpił z oświadczeniem następującem: „niech mi wolno będzie zawiadomić Izbę, że przed drugim czytaniem projektu finansowego przedstawię wniosek opiewający, iż Izba lordów nie jest upoważniona do przyjęcia tego projektu, bez uzyskania nań sankcji kraju.

Zapowiedź ta nie była wprawdzie niespodzianką, od dawna już bowiem wiadano, że większość Izby lordów stanowczo jest przeciwna nowym zasadom, na których oparto w Izbie gmin projekt budżetowy.

Lord Landsdowne oświadczenie swe złożył w obecności niewielkiej liczby parów, obecnych na rozpoczęciu posiedzenia. Przyjęto je spokojnie, bez żadnej demonstracji, jako rzecz najwykłępszą w świecie.

Formalne rozstrzygnięcie kwestyi nastąpi w przyszłym tygodniu, w poniedziałek bowiem rozpoczęło się w Izbie lordów drugie czytanie projektu finansowego. Wniosek Landsdowna zostanie przyjęty, — to nie ulega najmniejszej wątpliwości. Uchwała Izby lordów pociągnęła za sobą rozwiązanie parlamentu i nowe wybory.

Odroczenie budżetu przez Izbę lordów utrudnia sytuację skarbu państwowego. W nowym budżecie podwyższono podatki o 500 milionów rubli; suma ta obecnie wpłynąć nie może, przeważna zaś część nowo uchwalonych wydatków nie może uleże zwłoce.

Strona finansowa w tej chwili odgrywa zresztą mniejszą rolę, aniżeli strona polityczna. Minister handlu, Churchill, oświadczył w imieniu rządu, że Izba lordów dopuszcza się pogwałcenia konstytucyi, niebywałego w dziejach Anglii. Wszystkie żywioły wolnomysłne złączyły się powinnym w obronie prawa zasadniczego, uświęconego przez tradycję wieków, a zdeptanego obecnie przez Izbę lordów.

Oświadczenie to jest niejako programem najbliższej walki wyborczej. Liberaliści angielscy alarmują naród, że Izba lordów chce zmniejszyć prawa i przywileje Izby gmin, więcej nawet, że zamierza zupełnie pozbawić znaczenia przedstawicielstwo narodu, a tem samem wolę tego narodu za nie uważa.

Prasa zachowawcza w sposób najzupełniej uzasadniony zbija te twierdzenia. Wniosek lorda Landsdowna bynajmniej nie oznacza, że Izba lordów chce przeciwstawić się woli narodu. Przeciwnie, wniosek stwierdza zasadę władzy narodu, a Izba, nie czując się upoważnioną do przyjęcia projektów, wprowadzających przewrót do stosunków społecznych i ekonomicznych Anglii, odwołuje się właśnie do woli narodu, który znajduje okazję do wypowiedzenia zdania swego w tej sprawie przy najbliższych wyborach do Izby niższej.

Nowe rewelacje Burcewa.

Wiadomość, jaką otrzymano świeżo w Moskwie, iż Burcew zdemaskował nową prowoka-

torkę w łonie partji S.-D. w osobie moskiewczanki Sieriebriakow — wywarła w moskiewskich kółkach literackich i ziemskich ogromne wrażenie.

Owa p. Sieriebriakow, która przez lat 24 byłą miała w stosunkach z policją, przybyła do Moskwy około r. 1880 i znana była dobrze w różnych kółkach pod nazwiskiem Anny Stepanówny Riezczikow. Przez pewien czas współpracowała w „Kuryerze“ Łanina. Przyjaciółmi pani Sieriebriakow byli pisarze Złatorwatskij, Golcew, Maczet, Czarusznikow i inni. Mąż p. Sieriebriakow przez dłuższy czas służył w zarządzie ziemskim i uważany był za sumiennego, uważnego i dobrze znającego rzecz swą pracownika. Znany był jako autor wielu poważnych dzieł z zakresu ubezpieczeń ziemskich. Zarząd conil Sieriebriakowa, a koledzy darzyli go zaufaniem. Niespodziewanie zupełnie bez żadnych poważnych przyczyn w roku ubiegłym ów Sieriebriakow porzucił pracę w zarządzie ziemskim.

W związku z tem doniesieniem, iż p. Sieriebriakow była prowokatorką, przypominają dzienniki moskiewskie, że w roku ubiegłym dokonano jednocześnie rewizji u Sieriebriakowa i ziemskiego nadzorca stacyjnego Riazanowa, przy czem u obu znaleziono zakazane wydawnictwa. Riazanow wówczas został uwięziony i zesłany z Moskwy, przy czem utracił miejsce, Sieriebriakowowi zaś nie nie było.

Poza tem mówią o zagadkowym aresztowaniu wielkiego przyjaciela Sieriebriakowa, księcia Kutuszewa.

Pani Sieriebriakow brała czynny udział w kółkach studenckich i partyjnych organizacjach, zbierała składki i dopomagała więźniom politycznym. Między innymi przypominają też dzienniki moskiewskie, że była w stosunkach przyjacielskich z p. Katarzyną Piotrówną Durnowo, córką b. gubernatora moskiewskiego, znaną działaczką w kółkach lewicowych. Owa p. Durnowo podczas pamiętnego powstania moskiewskiego była aresztowana, a uwolnienie jej pochłonęło poważne sumy.

KRONIKA.

(a) W sprawie częściowej kanalizacji. Dotychczas, dla odprowadzania wód deszczowych i nieczystości istniał kanał miejski, biorący początek na rogu Benedykta i Pańskiej. Dochodzi on po za granice miasta około posiadłości Mania.

Wobec tego, że w dzielnicy, przy zbiegu ulic Zielonej, Zielonej i Piotrkowskiej, podczas ulownego deszczu gromadzą się zwykłe wody, tamujące prawidłową komunikację, magistrat łódzki przeprowadził nowy kanał betonowy, który położono obok posesyi na rogu Benedykta i Pańskiej z istniejącym dawniej kanałem.

Nowy kanał od rogu Zielonej i Piotrkowskiej przerywa ulicę Piotrkowską, biegnie przez Zieloną do ulicy Długiej, tuż przy nieruchomości Emdego, stąd zaś nie idzie w kierunku prostym, lecz robi linię łamaną pomiędzy domami Krempfa i Millera, skręca obok farbiarni Rapaporta i pod nieruchomością Rutenberga ciągnie się do ulicy Małej, dochodząc do terytorium Hänzlera i Stodkiego, następnie skręca pod nieruchomością Schlessera, aby złączyć się na rogu Benedykta i Pańskiej z dawnym kanałem.

Roboty około budowy nowego kanału wykonała firma betonowa „Samuel Turkeltaub i inż. Rafał Mierzyński“ za sumę rb. 11,850, utrzymując się na licytacji, która rozpoczęła się od rb. 16,022 „in minus“.

Ponieważ istnieje projekt przeprowadzenia

kanalu od ulicy Krótkiej przez Benedykta do rogu Pańskiej, grono fabrykantów i obywateli zwróciło się do prezydenta m. Łodzi o przeprowadzenie częściowej kanalizacji, t. j. budowy pod posesjami kanałów, któreby można połączyć ze wzmiankowanym kanałem przy zbiegu Benedykta i Pańskiej. Zaprowadzona w ten sposób częściowa kanalizacja umożliwiłaby odprowadzanie wszelkich nieczystości i wód z posesyj, położonych w różnych dzielnicach miasta.

Petenci wyrazili gotowość poniesienia wszelkich kosztów, związanych z niezbędnymi robotami, dla urzeczywistnienia projektu.

Prezydent m. Łodzi żądania obywateli i fabrykantów nie uwzględnił, tłumacząc, że należy wstrzymać się aż do przeprowadzenia ogólnej kanalizacji miejskiej według planów inżyniera W. H. Lindleya, gdyż częściowe skanalizowanie niektórych dzielnic spowodowałoby wielkie trudności i wywołałoby zamęt.

(a) Ze Stow. pracowników handlowych. Komisya organizacyjna zjazdu pracowników handlowych i przemysłowych Królestwa Polskiego w Warszawie nadesłała do zarządu Stowarzyszenia pracowników handlowych m. Łodzi projekt ustawy Stowarzyszenia emerytalnego z prośbą o przedstawienie wniosku, czy jest wogóle do przyjęcia i czy należy wprowadzić jakie zmiany.

Nadesłano również referat podkomisyi prasowej w sprawie wydawnictwa własnego czasopisma, oraz projekty instrukcyi dla redaktora i umowy między koncesjonaryszem-wydawcą a redaktorem, ze zmianami zaprojektowanymi na posiedzeniu delegatów warszawskich.

Pismo będzie na razie nie organem przyszłej Rady zjazdów, lecz organem Stowarzyszeń, popierających wydawnictwo.

Z pomiędzy zaprojektowanych tytułów pisma przyjęto nazwę „Pracownik handlowy, przemysłowy, finansowy i rolny“.

Plenarnym zebraniom przedstawicielei Stowarzyszeń, popierających pismo, pozostawia się decyzję przyjmowania z prawem głosu zrzeszeń prowincjonalnych poza Warszawą i Łodzią, nie mogących wnieść udziału w sumie rb. 50, lecz przystępujących z mniejszym udziałem.

Z rabatu ogłoszeniowego w stosunku 25% korzystać będą nietylko Stowarzyszenia, lecz i członkowie tychże. Uznano za pożądane, aby w każdym zrzeszeniu, zarówno warszawskiem jak i prowincjonalnym, utworzyła się komisya redakcyjna, celem dostarczania pismu materiału informacyjnego, sprawozdań itd.

W skład komitetu redakcyjno-administracyjnego czasopisma za pomocą głosowania tajnego weszli pp.: Iwński, Kączkowski, Zellger, Czerwiński i Frączak.

(—) Przepisy o majoratach. Główny zarząd rolnictwa i urzędzenia gruntów otrzymał polecenie opracowania projektu przepisów o majoratach i majątkach poduchownych na Litwie, Rusi i w Królestwie Polskiem, na miejsce dzisiejszych, tymczasowych, wydanych w r. 1906 w drodze art. 87 ustaw zasadniczych.

Główny zarząd zwrócił się wobec tego do tutejszych gubernatorów z prośbą o przedstawienie mu danych, jakie, zdaniem ich, zmiany poczynićby należało w przepisach z r. 1906. Główny zarząd nadmieniał przytem, że Rada ministrów przekazała mu do rozważenia memoriał właścicieli majoratów w Królestwie Polskiem, domagających się, aby wolno im było części sum, otrzymanych ze sprzedaży majoratów, używać na roboty melioracyjne w pozostałych częściach majoratu. Dane przedstawione być winny najpóźniej do Nowego roku.

(—) **Nowe 10 rublowki.** Ukazały się w obiegu banknoty 10-rublowe nowego stempla, różniące się zupełnie od banknotów dawnego typu tak pod względem rysunku jak i barwy.

Gdy w dawnych banknotach przeważała barwa różowa i czerwona, w nowych przeważająca jest jasno-zielona i szaro fioletowa. Różową pozostała tylko obwódka i tło z jednej strony banknotu.

Rysunek nowych tych banknotów nie odznacza się pomysłowością artystyczną.

(—) **Marki pocztowe.** Główny zarząd poczt i telegrafów zawiadania o wypuszczeniu, na miejsce marek pocztowych na 3 kop. wzoru z roku 1883, takichże marek nowego wzoru. Dawne marki (wzoru z roku 1883) będą przyjmowane przy opłacie korespondencji pocztowej do dnia 13 stycznia roku przyszłego włącznie, a po tym terminie uważane będą za bezwartościowe.

(—) **Ze spraw kolejowych.** Rada zarządzająca kolei warszawsko-wiedeńskiej postanowiła wprowadzić zmiany w podziale linii kaliskiej na dystanse.

Jak donosi organ pracowników kolejowych „Łączność”, obecny oddział VIII będzie skasowany; część jego, do Pablianic, będzie wcielona do oddziału kaliskiego, który ma być przemianowany na VIII, druga zaś część z Łodzią będzie przyłączona do oddziału VII z dotychczasową siedzibą w Łowiczu.

Przy tej sposobności powiększony będzie również oddział I, którego granica przesunie się do Sochaczewa.

Na skasowaniu jednego oddziału przewidywana jest oszczędność około 20,000 rubli.

(h) **Ze straży ogniowej ochotniczej.** W środę, o godz. 8-ej wieczorem, w lokalu straży przy ulicy Mikołajewskiej, pod przewodnictwem prezesa p. Leonhardta, odbyło się posiedzenie zarządu straży ogniowej ochotniczej.

Postanowiono energicznie poprzeć sprawę połączenia telefonicznego straży między sobą z pominięciem centralnej stacji telefonicznej.

Z powodu wzmoczenia się robót kominiarskich, postanowiono powiększyć kadry kominiarskie przy straży.

Po rozpatrzeniu referatu naczelnika IV oddziału w kwestyi zaopatrzenia tego oddziału w dostateczną ilość wody, postanowiono pompę uruchomić przy pomocy motoru.

Warunki ubezpieczenia członków czynnych straży ogniowej ochotniczej nie zaspokajają potrzeb, gdyż tylko w razie śmiertelnego wypadku przy pożarze rodzina członka czynnego otrzymuje 1,000 rb. wynagrodzenia, a w razie wypadku również przy pożarze, kiedy członek czynny nie będzie zdolny do pracy, otrzymuje on od Towarzystwa asekuracyjnego wsparcie w wysokości 1,500

rubli. Zażalenie i wiele innych okoliczności, towarzyszących przy pożarach, nie są uwzględniane.

Z tych więc przyczyn zarząd straży podniósł projekt organizacji kasy zapomogowej, z którejby członkowie czynni straży w razie choroby korzystać mogli.

Ten projekt przyjęto z dużym uznaniem, a po zebraniu danych i wzorów z rozmaitych instytucji, gdzie takie kasy istnieją, projekt poruszony ma się przy przyoblec w formy realne.

Poza tem załatwiono parę spraw mniejszej wagi.

(a) **Z kamery dezynfekcyjnej.** Sprawozdanie miesięczne za czas od 14 października do 14 listopada r. b. zarządzającego kamerą dezynfekcyjną miejską (ul. Łąkowa № 27) wykazuje, że było zawezwań do dezynfekcji 220; zdezynfekowano zaś 109 lokali (148 pokoi), odłożono dezynfekcji z rozmaitych powodów 38 i niezgodzono się na dezynfekcję w 50-ciu wypadkach. Odkazano lokale po następujących chorobach zakaźnych: po szkarlatynie 53, po ospie 32, po tyfusie 21, po gruźlicy płucnej 20, po dyfteryście 10, po odrze 9, po kokluszu 3. Ogólna objętość zdezynfekowanej przestrzeni 8,137 metrów sześciennych, z których za pomocą „Autanu“ zdezynfekowano 6,340 metrów sześciennych, a resztę za pomocą formaliny, na co zużyto 3,638 pastylek formalinowych.

Od początku roku zdezynfekowano wogóle 847 mieszkań. Za pomocą pary w samej kamery przesterylizowano w ubiegłym miesiącu 15,220 sztuk bielizny i pościeli; od początku zaś roku 120,400 sztuk.

Nadmieniamy, że osoby życzące same robić dezynfekcję we własnych lokalach, za pomocą „Autanu”, mogą nabywać środek ten po cenie kosztu (2 rb. 60 kop.) za paczkę na 40 metrów sześciennych w laboratorium miejskiem i kamery dezynfekcyjnej.

(a) **O potwarz.** Zamieszkały przy ul. Zgierskiej № 26 Dykerman, wniósł do sądziego pokoju 3-go rewiru m. Łodzi skargę przeciw mieszkańcom tutejszym Wolfowi Fajerowi, Henochowi Drilichowi, Abramowi Blukowi i Chaimowi Oszpienie o rozsiewanie potwarczych wieści, włączających córce jego Surze, Plotki, jakoby Dykermanówna była z niego prowadzenia, oraz obmowa przed jej narzeczonym Szmulem Feldblatem, sprawiły, że ten ostatni zerwał umowę przedślubną i oświadczył, iż żenić się z córką Dykermana nie będzie.

Wezwani świadkowie potwierdzili fakta i okoliczności, wyłuszczone w skardze, do której załączone zostało świadectwo lekarza T. Rokickiego o stanie dziewictwa Sury Dykermanówny. Sędzia pokoju 3 rewiru m. Łodzi, uznając winę za dowiedzioną, skazał: Abrama Bluma, Chaima Oszpi-

ting, Henocha Drilicha i Wolfa Fajera na trzy tygodnie aresztu każdego.

(a) **O kradzież.** Przed sądzią pokoju 3 go rewiru m. Łodzi stanął Stanisław Walczak, robotnik oddziału wykończalni akc. Towarzystwa I. K. Poznańskiego, oskarżony o kradzież przędzy bawełnianej.

Przy wyjściu robotników z fabryki odźwierny Marcin Graczyk zauważył, iż Walczak coś ukrywa. Jakoż rewizya wykazała, że na brzuchu i nogach W. ma zapasy przędzy, w ilości 33½ arszyna. Zaareztowano go i oddano w ręce policyi. Oskarżony do winy się przyznał. Sędzia skazał Walczaka na 3½ mies. więzienia.

— W tymże sądzie rozpatrywano sprawę 30-letniego Jana Kujawy, byłego robotnika, oskarżonego o kradzież 120-tu głów kapusty z woza, znajdującego się na dziedzińcu domu przy ulicy Ciemnej № 118. Poszkodowany Antoni Ufnalski, meldując o tej kradzieży władzom policyjnym, nadmienił, że w nocy 7-go listopada r. z. zaciąwszy się, zauważył dwóch zakradających się ludzi, którzy kradli mu z woza kapustę. Jednego z nich schwył na gorącym uczynku, drugi zaś zbiegł. Schwytanym okazał się Jan Kujawa.

Kradzieży kapusty dopuszczał on się poprzedniego dnia, skutkiem czego Ufnalski urządził zasadzkę na złodziei. Kujawa na sądzie nie przyznał się do kradzieży, tłumacząc, iż przypadkowo znalazł się na podwórzu domu № 118 przy ulicy Ciemnej, szukając szewca.

Badani w charakterze świadków, rodzice arestowanego, w mieszkaniu których (przy ul. Ciemnej № 146) znaleziono 87 głów kapusty i worek, pochodzące z kradzieży u Ufnalskiego, oświadczyli, iż przyniósł je syn ich Kujawa. Dodali przytem, że był już raz karany więzieniem za jakieś przewinienie.

Sędzia uznając winę za dowiedzioną, skazał Jana Kujawę na 3 miesiące więzienia.

(x) **Statystyka wyroków śmierci,** podana w gazecie „Riecz” w № 300, wykazuje, iż od dnia 1 do 31 października st. a. w różnych miastach państwa sądy wojenno-okręgowe wydały 136 wyroków śmierci, podczas gdy we wrześniu wydano ich 134, a w sierpniu tylko 63.

Największą ilość wyroków śmierci w ciągu października wydano w Jekaterynosławiu, gdzie na śmierć skazano 15-tu ludzi. Dalej idą: Sewastopol—10; Nikołajew, Charków, Baturin i Kijów—9; Jekaterynodar, Warszawa i Saratów—8; Tyflis i Woroneż—6; Kutais—5; Ufa, Tomsk i Moskwa—4; Łubnie, Mińsk i Jelisawetgrad—3; Krasnojarsk, Wiatka, Nowoczerkask, Petersburg, i Bobrujsk—2; Bałaszow, Sarapul i Kaługa—1.

Ogółem w ciągu 10 miesięcy r. b. ogłoszono 1,174 wyroków śmierci.

KRONIKA TYGODNIOWA.

Nowy projekt budowy domów kolejowych. Co na to zarząd powie? Jeszcze słówko o Pogotowiu i komplemencik dla Bałut. Kto nie chce płacić na Pogotowie — Dla czego?

Fundusz emerytalny na kolei fabryczno-łódzkiej z każdym rokiem wzrasta. Leży on w kasach zupełnie bezczynnie i jest bardzo lichy oprocentowany. W gronie kolejarzy powstała myśl, aby skorzystać z tego funduszu i podnieśćszy pewną część, wybudować za nie domy mieszkalne dla oficyalistów i pracowników na kolei.

Nie łatwa to rzecz wobec przepisów najroźnorodniejszych i formalności ograniczających możność użytkowania tego funduszu, ale przecież dająca się przeprowadzić.

Drożyzna mieszkań w Łodzi nie ustępuje, a chociaż kolejarze otrzymują od zarządu niewielkie dopłaty na mieszkanie, dopłaty te są tak nieznaczne odnośnie do cen dzisiejszych lokali w naszym mieście, że zaledwie małe dziury i bardzo niehygienicznie urządzone lokale można za to wynająć.

Już o tych domach kolejowych pisaliśmy niejednokrotnie, wzywając zarząd kolei do budowy na własny rachunek, słowa te jednak padały jak groch na scianę...

Nie było komu myśleć o tej pożądanej inowacyi, a cała gospodarka obecnej kolei nosi wogóle jakąś dziwną formę tymczasowości. Zda się że akcyonariusze z wielką chęcią wyzbyliby się całego interesu, byleby za niego jako tako

zapłacono. Tymczasem gospodarka kolejowa wymaga koniecznie dobrej pieczy...

Widzimy przecież poza granicami państwa, jak tam corocznie idą szerokim krokiem ulepszenia, jak szyny zamieniają na silniejsze, jak sprządzają nowe, szybkie biegające maszyny, jak budują dworce.

Wiele w Austrii węgierskich i galicyjskich dyrekcji kolejowych potworzyło wprost własne osady kolejowe.

Osada kolejowa w Nowym Sączu składa się z wielkiej liczby domów jednopiętrowych w pobliżu dworca i posiada nawet własny kościół, bardzo estetycznie wykonany.

Osada kolejowa pesztenskich dróg, położona jest o jakieś 20 kilometrów od Pesztu. Mieszkają tam urzędnicy i oficyaliści, a nawet tragarze kolejowi, dojazd ułatwiają bajecznie tanie bilety sezonowe, kosztujące grosze...

Dla naszych kolei to wszystko przedstawia się rzeczą niesłychanie dziwną — to wąż morski, przejmujący przestrachem... a niewidziany nigdy; a jednak czyż może być poważniejszy interes nad domy kolejowe, zwłaszcza dla tych, o sami wypłacają na mieszkanie i sami komorne z góry mogą potracić...

Przecież tam ani jeden lokator nie chybi, ani jeden nie zostanie dłużnym chyba w wypadkach zgonu lub wydalenia ze służby.

W takich warunkach gdyby nawet dom dawał 6 proc. na czysto, byłby to interes wspólny dla stron obydwu.

Dlatego projekt grona kolejarzy, który wyłonił się w ostatnich czasach, jest nad wyraz

sympatyczny. Wypada tylko, aby domy te były pobudowane na placach obszernych, w pobliżu stacji, posiadały dosyć powietrza i miały dostateczną ilość wody. Jużelić o wodzie bieżącej nie ma mowy, bo wiemy że w okolicy drogi fabryczno-łódzkiej posiadamy małą zaledwie strugę w Bedoniu, gdzie nawet nie ma przystanku; potrzeba przeto posiadać wodę własną, albo postarać się o doprowadzenie wody przy budowie wodociągów łódzkich.

Widzew byłby miejscem najbardziej odpowiedni, wiadomo jednak czy tam znajdują się grunta do kupna. Wiemy bowiem, że ziemie właszczone przedstawiają przy nabyciu wiele trudności.

Ale znajdzie się odpowiednie miejsce, byleby projekt doszedł do skutku. Zapewne Rada nadzorcza kolei fabryczno-łódzkiej zechce poprzeć taki projekt i robi to tem chętniej, że ani grosza swego nie wyłoży; a że potem puści kilka pociągów specjalnych na przestrzeni pięciu wiorst, to przecież nie będzie zbyt wielki wydatek, który wreszcie sowiecie się opłaci, bo dokoła kolonii kolejowej osiedli się inna kolonia: szewców, krawców, praczek, stolarzy i t. p. którzy za ten przewóz będą płacili.

Jużeli, że domy powinny być w ten sposób budowane, aby po 30 lub 40 latach zostały spłacone i przedstawiały własność kasy emerytalnej urzędników kolejowych, lub grona ludzi, którzy w nich pewien czas przemieszają.

Kwestya ta może być rozstrzygnięta dopiero po zgromadzeniu kapitału.

W żadnym razie do majątku kolejowego do-

Liczba straceń w ciągu ubiegłego miesiąca wyniosła 15, podczas gdy we wrześniu było ich 35. Z tego w Krasnojarsku i w Ekaterynosławiu stracono po 4, w Ufie i Saratowie po 3; w Warszawie wreszcie 1.

Stracono ogółem w ciągu 10 miesięcy roku bieżącego 462 ludzi.

(a) **Wystawa antialkoholizacyjna.** Wczoraj wieczorem, w lokalu wystawy antialkoholizacyjnej (Mikołajewska 40), odbyło się zebranie komitetu, pod przewodnictwem dr. L. Przedborskiego.

Dr. Skalski odczytał list d-ra Bregmana, w którym upoważnia d-ra Wacława Nowaka w Częstochowie do wydawania delegatowi łódzkiemu wszystkich eksponatów wystawy antialkoholizacyjnej warszawskiej. Wszystkie eksponaty przed wydaniem będą odświeżone.

Skierowane będą wszelkie usiłowania, aby sprowadzenie eksponatów nastąpiło nie później niż 25 b. m. Rekomendowaną przez d-ra Bregmana, nauczycielkę z Żyrardowa, panią Chudziakową, która brała czynny udział w urządzanych wystawach antialkoholizacyjnych — komitet postanowił zaprosić. Pani Chudziakowa, za pewnym wynagrodzeniem, zjedzie do Łodzi, w celu wygłoszenia pogadank, udzielania publiczności szczegółowych wyjaśnień na wystawie i t. p. Przyczyniła się ona niemało do ożywienia wystawy żyrardowskiej, przygotowawszy cały sztab instruktorów.

Komisję, która kwalifikować będzie eksponaty, nadsyłane przez osoby postronne, stanowią obecnie pp. prof. Baumfeld, Gluchowski, Łabudziński i dr. Sterling. Zwrócono uwagę, aby przy przyjmowaniu eksponatów na wystawę zachowano wszelką ostrożność, gdyż wiele artykułów, zwłaszcza napojów, pozornie nie mających nic wspólnego z alkoholem, posiada własności alkoholizacyjne, zawierając pewien procent alkoholu.

Ceny miejsc dla eksponatów oznaczono od rb. 20 do 10.

Afisz wystawowy przygotował artysta malarz p. Łopiec.

Kompozycję uznano za trafną (trupia głowa, a u spodu wijący się wąż, z pyska którego sączy się jad do kieliszka — winietę stanowią ciernie). Afisz, tłumacząc jasno znaczenie wystawy, zwracać będzie na siebie uwagę.

Dr. Sterling, jako prezes Towarzystwa higienicznego, pod którego egidą urządzona będzie wystawa, zakomunikował komitetowi, że sprawa uzyskania pozwolenia od gubernatora na dobrej znajduje się drodze; w tych dniach nadejdzie decyzja. Na skutek żądania tegoż komitet przesłał szczegółowy program wystawy, z nadmienieniem, że nagrody nie będą udzielane.

Program obejmować będzie cztery działy:

1) wpływ alkoholu na zdrowie dorosłych i dzie-

ci; 2) sposób walki z pijaństwem; 3) leczenie alkoholizmu i 4) zastosowanie alkoholu w przemyśle.

Uchwalono rozpowszechnić na wystawie broszurę w języku polskim i niemieckim, traktującą o alkoholu i alkoholizmie, między innymi doktora Skalskiego p. t. „Alkoholizm i sprawa robotnicza“ (w cenie 5 kop.); doktora Bregmana p. t. „Wpływ alkoholu na zdrowie ludzkie“.

W celu zgromadzenia danych statystycznych, charakteryzujących wpływ alkoholu na młodzież szkolną, postanowiono zwrócić się do Stowarzyszeń naukowych, lekarzy i położonych prywatnych zakładów naukowych z prośbą o dostarczenie tablic graficznych i odpowiedzi na pytania zawarte w opracowanym przez d-ra Skalskiego kwestyonnariuszu, jaki zostanie rozesłany, mianowicie: 1) czy dziecko pije; 2) co pije i jak dawno; 3) czy pije w domu, czy poza domem.

Niektórzy członkowie komitetu, jak ks. Szmidel, pastorowie Gundlach, Manitius, dr. Skalski zaangażowali się sami zająć zebraniem danych statystycznych w niektórych szkołach (dr. Skalski w Widzewie) dla przyspieszenia sprawy.

Komitet uprosi również nauczycieli, aby wygłosili szereg pogadank na wystawie, oraz zachęcał uczniów do zwiedzania wystawy.

Dla młodzieży szkolnej będą specjalne bilety wejścia za zniżoną opłatą.

Przyjęto do wiadomości, że dr. Pinkus przygotowuje pracę, na podstawie danych statystycznych p. t. „Wpływ alkoholu na wzmaganie się nieszczęśliwych wypadków w Łodzi“; zaś doktor Chodźko, naczelnik lekarz zakładu dla umysłowo i nerwowo chorych w Kochanówce, zaangażował pracę zatytułowaną „Wpływ wódki na rozwój umysłowy chorych“.

Termin otwarcia wystawy oznaczono na dzień 4 grudnia (sobota) o godz. 6 wieczorem.

Wystawa uzupełniana być ma eksponatami, o ile znajdzie się miejsce, i w czasie trwania jej.

Przyjęto do wiadomości, że na ręce skarbnika d-ra Likiernika wpłynęło około 2.000 rubli, zgromadzonych przez pastora Gundlacha, panów J. Schultza i R. Mühlęgo pośród różnych fabrykantów.

Uchwalono zwrócić się do różnych firm o pozyskanie kretonu ciemno niebieskiego koloru, zieleni i kwiatów dla udekorowania sali wystawowej. Delegowano jednego z członków komitetu do Elektrowni, w sprawie korzystania z prądu bezinteresownie, lub też po cenie zniżonej.

(f) **Z Towarzystwa wpisów i zapomóg dla szkół średnich prywatnych w Łodzi.** Wczoraj w mieszkaniu pp. Jankowskich odbył się w drugim terminie zebranie ogólne Towarzystwa wpisów i zapomóg dla szkół średnich prywatnych w Łodzi.

Zebranie zagała p. Jankowska.

Na przewodniczącą zebrania obrano p. Jankowską, która odczytała sprawozdanie z dotychczasowej działalności Koła, istniejącego przy Towarzystwie „Uczelnia“.

Równocześnie z założeniem Gimnazjum polskiego, grono pań powzięło myśl dopomagania uczniom tego gimnazjum. Początkowo praca szła bardzo intensywnie, lecz z czasem liczba uczestników zmniejszyła się znacznie, tak, że zostały tylko dwie osoby, p. Jankowska i p. Brzozowska. Mimo to urządzone były koncerty, zabawy, kiermasze i t. d., z dochodów zaś opłacano wpisy za przeszło 100 uczniów.

W celu utworzenia samodzielnej instytucji, podjęto starania o zatwierdzenie ustawy Tow. wpisów szkolnych.

Wybrano komitet, który sprawdzał stan majątkowy uczniów proszących o zapomogi. Komitetem w badaniach swoich był bardzo drobiazgowym i praca jego wydała oafite plony. Zaden uczeń potrzebujący wsparcia, a zasługujący na nie, nie został wydalonym ze szkoły z powodu nieopłacania wpisu.

Dochody Tow. od początku jego istnienia wynosiły 5.372 rub. 48 kop., rozebród na wpisy i zapomogi 4.594 rub. 45 kop., na rok więc 1910 pozostało 778 rb. 03 kop.

Po odczytaniu sprawozdania przeprowadzono wybory zarządu.

Zwykłą większością głosów wybrano:

Panie: Starowiczową, Michalską, Jankowską, Kossakowską, Kolińską, Librachową, Brzozowską oraz panów Daszewskiego, Łapińskiego, Brinkenihofa, Lissau i dr. Poznańskiego.

Ponieważ nie wszyscy wybrani byli obecni na zebraniu, więc, na wypadek zrzeczenia się mandatu, na kandydatów obrano doktorową Groszlik, doktorową Jasińską i p. Sokolewicza.

Pierwsze zebranie zarządu odbędzie się dnia 26 b. m. o godzinie 8 i pół wiecz. w mieszkaniu p. Jankowskich. Pomoc Towarzystwa udzielana potrzebującym polega: na bezpłatnym udzieleniu książek i podręczników naukowych, na wyszukiwaniu pracy potrzebującym, na dostarczaniu odzieży i na udzielaniu pomocy pieniężnych.

Dotychczas Tow. ma pod swoją opieką wyłączenie gimnazjum polskie.

Po ukończeniu obrad zebrani wyrazili dotychczasowemu zarządowi podziękowanie za jego sprężystą działalność.

Do komisji rewizyjnej wybrano doktorową Dąbrowską oraz pp. Wasilewskiego i Groszlika.

(x) **Zmiany w duchowieństwie.** Ks. Aleksander Wójcicki, doktor nauk politycznych i społecznych, dotychczasowy wikaryusz parafii Zgierz, opuszcza swoje stanowisko i przenosi się do Pe-

my także wliczone być nie powinny, skoro powstały za pieniądze złożone w kasie emerytalnej.

Ucieszylibyśmy się niezmiernie, gdyby ten projekt przyszedł do skutku, gdyby ta kolonia kolejarzy stanęła nareszcie.

Byłby to jeden krok na drodze do samodzielnej gospodarki społecznej.

Czytaliście już wczoraj, jak „Rozwój“ zapatruje się na Bałuty. Jest ich przyjacielem i życzy im z całej duszy samodzielnego rozkwitu. Nie dzwoni w obecnych warunkach na Łódź wielką, nie pragnie nawet zespolenia tej osady z miastem, a jakkolwiek rad jest z gospodarki bałuckiej, mimo to nie przestanie nawoływać o ciągłą energiczną pracę, o zaprzęgnięcie inteligencji, jeżeli już nie do czynnej służby, to przynajmniej do dawania dyrektywy, czyli wskazówek.

Na Bałutach jest kilku ludzi zupełnie zasługujących na zaufanie, ludzi o dużej moralnej wartości, których wartoby wysłuchać i ich rady zapamiętać.

Do tych należy p. Odyniec. Wiele on już złożył dowodów dobrych swoich chęci, które rozbiły się przy opozycji. Człowiek dobrej woli i naprawdy szkoda, że tak mało polegano na jego uwagach.

Zapewne, że robota na Bałutach, tak samo, jak w Łodzi, nie łatwa, a to z powodów najróżnorodniejszych żywiołów, ale przecież, jeżeli chodzi o dobrą sprawę, każdy ją poprzeć musi.

Pomiędzy innymi kwestyami, które należy uregulować, jest kwestya poparcia Pogotowia ratunkowego. Ze statystyki Pogotowia dowiadujemy się, że najbardziej jest ono czynne na Ba-

łutach, a za to najmniej pomocy ztąd osiąga. Zaledwie przeszłego roku z ofiar wyasygnowano mu sto rubli.

Co to jest sto rubli na 40.000 mieszkańców? Wszak Pogotowie, obejmując Bałuty w swój rejon, niszczy niesłychanie karetki po brukach i wybojach bałuckich, psuje koła i narażone jest na kucie koni, za co trzeba płacić.

To też przy nadchodzącym dziesięcioleciu Pogotowia nietylko Łódź ale i Bałuty powinny złożyć pewną ofiarę na rzecz tak pożytecznej instytucji, która w ciągu swego istnienia udzieliła pomocy 40.000 osobnikom. Gdyby tylko każdy z tych poratowanych przez Pogotowie złożył na rzecz tej instytucji po 10 kopiejek, to w dzień dziesięciolecia otrzymałaby ona 4.000 rubli. Nie wielki to kapitał, ale lepiej coś, niż — nic.

Bałutczanie powinni bardziej niż inni rocznicę tę mieć w swojej pamięci, a to z powodu — jak mówiłem — małych ofiar, składanych na rzecz tej instytucji w ciągu tak długiego czasu.

Ale nietylko bałutczanie są ludźmi tak niewdzięcznymi dla Pogotowia. Łódź liczy przeszło 1000 fabryk, które posiadają własne kominy; gdyby każda fabryka przeciętno płaciła tylko 20 rubli rocznie, Pogotowie rozporządzałoby sumą 20.000. Tymczasem wszystkich członków Pogotowia posiada 450 zaledwie, a jednak ileż to fabryk dzwoni do Pogotowia, dopominając się o pomoc dla ludzi u nich pracujących i okaleczonych z powodu złych urządzeń fabrycznych; a mimo to właściciele tych fabryk nie uważają za potrzebne płacenie składki członkowskiej.

Warto chyba, żeby prasa ogłosiła listę tych dobrodziejów łódzkich.. i zdaje się, że do tego przyjdzie i przyjść musi, a może wcześniej, niż się spodziewamy, gdyż już na dzień uroczysty dziesięciolecia.

Zabawnie doprawdy wygląda taki jegomość, zagadnięty przez członka:

— Czy pan należy do Pogotowia?

— Ja? — jaka ów jegomość i dalej drapać się w tył głowy.

Drapanie, to jest znamioną cechą dzisiejszej inteligencji. Kto tylko do dobrego towarzystwa należy, drapać się musi.

Jedni drapiają się w tył głowy, a drudzy w brody, ale drapać się będą, bo dlaczegoż nie mieliby się drapać? Drapiąc się i pytając, zdobywa się drogi czas do namysłu i wtedy prawdziwie mądre rzeczy tworzy się na poczekaniu.

To też i wyżej wymieniony jegomość po chwili wydrapania się rzecze:

— Po co ja mam należeć do Pogotowia, kiedy ja płacę na nasze (?) szkoły składkę.

— Ha! w Łodzi niedługo dojdzie do tego, że będziemy utrzymywali:

Trzy straże ogniowe,

Trzy pogotowia ratunkowe,

Trzy linie tramwajowe,

Trzy towarzystwa lekarskie, etc., etc., etc.

I jeden o szerokiach prawach nadany przez Dumę samorząd miejski, który te trójki odpowiednio będzie popędzał.

tersburga, gdzie Akademia duchowna ofiarowała mu katedrę socjologii. Ks. Wójcicki ukończył studia w paryskiej szkole nauk politycznych, a następnie na uniwersytecie w Lowanium (Belgia), otrzymał doktorat za napisanie dzieła «La classe ouvrière dans la grande industrie du Royaume de Pologne». (Klasa robotnicza w wielkim przemyśle Królestwa Polskiego). Ks. Wójcicki badał też kwestye socyalne we Francji, Anglii, Belgii i w Niemczech.

(x) **Z Bractwa żywego różańca.** W dniu jutrzejszym jako w trzecią niedzielę listopada w kościele św. Krzyża odprawione zostanie o godzinie 8 rano nabożeństwo na intencję członków Bractwa żywego różańca, a popołudniu o godzinie 3 odbędzie się miesięczne zebranie wszystkich członków tegoż Bractwa w kościele św. Krzyża.

(a) **Tranzakcje towarowe.** Według otrzymanych na giełdzie łódzkiej wiadomości, w tych dniach zawarto na giełdzie moskiewskiej znaczne tranzakcje na perkal, zw. «mitkal» na maj, czerwiec, lipiec i sierpień 1910 r. Między innymi mitkal manufaktury krenholmskiej 4/4 sprzedano po 10³/₄ kop. za arszyn, termin 12 miesięcy.

Ujawniono także znaczne tranzakcje na przędzę. Przędzy krenholmskiej, skaterynhofskiej i wozniesińskiej manufaktury sprzedano na termin od 1 maja do 1 września po cenach następujących: Water № 34 na zwitkach po rb. 26 kop. 50 za pud, medio 34 w paczkach rb. 26 kop. 75 pud. Wątek—38 w szpulkach po rb. 25 kop. 75, na dawnych warunkach.

Na rynku znaczne ożywienie.

(a) **Z Tow. krajoznawczego.** Jutro, w niedzielę, dnia 21 listopada r. b., łódzki oddział Towarzystwa krajoznawczego urządza wycieczkę do Pabianic z programem następującym:

- 1) Wyjazd z Łodzi tramwajem elektrycznym z Górnego Rynku o godz. 10 m. 58 rano.
- 2) Zwiedzenie zamczku kapituły krakowskiej.
- 3) Zwiedzenie nowego kościoła.
- 4) Zwiedzenie starego parafialnego kościoła i jego pańsztyk.
- 5) Zwiedzenie starego domku przy ulicy Saskiej.
- 6) Zwiedzenie pabianickiego Tow. naukowego i jego zbiorów, gdzie delegat tegoż Towarzystwa, dr. Eichler, wygłosi pogadankę o historii Pabianic.
- 7) Powrót do Łodzi.

Szczegółowych objaśnień udzielać będą delegaci pabianickiego Towarzystwa naukowego, pp. dr. Eichler i artysta malarz Radwański.

Życzący sobie wziąć udział w wycieczce, proszeni są o punktualne przybycie na stację kolejki Łódź—Pabianice na Górnym Rynku o godz. 10 min. 58 przed południem. Na koszt organizacji wycieczki (oprócz kosztów przejazdu) opłata wynosi: od członków Towarzystwa 25 kop., od nieczłonków 35 kop., od uczącej się młodzieży 10 kop.

(a) **Statystyka ludności m. Łodzi.** Ludność m. Łodzi według wyznań w danej chwili wyraża się w cyfrach następujących: 250,000 katolików, 80,000 ewangelików, 78,000 żydów, 6,000 prawosławnych; kilka tysięcy przypada na inne wyznania, jak maryawitów, mahometan itd. Ogółem ludność wynosi przeszło 420,000.

(a) **Śmiertelność w Łodzi.** Sprawozdanie za czas od dnia 14 października do 14 listopada r. b. wykazuje, że ogólna liczba zejść wynosiła 1,020, w tem żydów 237. Od chorób zakaźnych zmarło 481 osób, w tem żydów 110, dzieci w tej ilości 371. Od poszczególnych chorób zakaźnych, mianowicie: od ospy 66 (żydów 7), dyfterytu 22, koluszu 22 (żydów 5), szkarlatyny 77 (żydów 17), odry 24 (żydów 8), gruźlicy płuc 99 (żydów 16), gruźlicy opon mózgowych 25 (żydów 10), tyfusu brzusznego 41 (żydów 9), włóknikowego zapalenia płuc 92 (żydów 31), zakażenia krwi 4, krwawej dyzenterji 3. Od chorób niezakaźnych i niezłyty kiszek u dzieci 184 (żydów 37), kataralnego zapalenia płuc 56 (żydów 14), wady serca 15 (żydów 2), nowotworów (rak) 25 (żydów 6), od zapalenia nerek 17 (żydów 5), od udaru mózgowego 4, zaduszenia (asfiksja) 7, otrucia 2, zapalenia otrzewnej 7 (żydów 3), oparzenia ciała 3, zapalenia mięśnia sercowego 4, rozmaitych chorób 22 (żydów 8), od uwiadu starczego 40 (żydów 17), od uwiadu u dzieci 36 (żydów 9), od drgawek u dzieci 41 (żydów 4), nieżywo urodzonych 59

(żydów 13). Z tego wypadu, że z charakterem epidemicznym grasuje w Łodzi szkarlatyna, ospa i tyfus brzusny.

(a) **Z życia szachistów.** Znany szachista łódzki, p. Rubinstein, przeniósł się na mieszkanie do Warszawy; w ubiegły piątek grał on w klubie szachistów równocześnie 22 partye, z których 19 wygrał, jedną przegrał, a dwie były remis. P. Rubinstein w ostatnich czasach otrzymał wiele zaproszeń od innych klubów szachistów w Moskwie, Petersburgu i t. d. oraz z Now-Yorku, w celu uczestniczenia w zapowiadanych tam turniejach.

(—) **Portrety „darmo“.** Od p. S. Pinkusa z Ksawery otrzymuje „Kuryer Zagłębia“ list z prośbą o ostrzeżenie czytelników przed wchodzeniem w bliższe stosunki z firmą „Semi Email, Łódź“, która nigdzie nie jest zameldowana i nie daje najmniejszej gwarancji, że wysłane pod jej adresem pieniądze użyte będą na cel, wymieniony w reklamach.

(x) **Nadesłane.** Na odbytem w dniu 18 b. m. posiedzeniu zarządu łódzkiego oddziału Towarzystwa opieki nad zwierzętami postanowiono:

1) Budowę nowego wozu ratunkowego dla chorych zwierząt powierzyć tutejszemu fabrykantowi p. Wilhelmowi Königowi.

2) Po wykonczeniu tenże wóz ratunkowy umieścić w nowobudującym się zakładzie utylizacyjnym p. Eugeniusza Gundelacha, z warunkiem, aby tenże wóz utrzymywany był zawsze w zupełnie dobrym stanie, aby był wysyłany na każde żądanie członków Towarzystwa opieki nad zwierzętami i policji miejskiej z należytą obsługą, jak również z podręczną apteczką, zaopatrzoną w środki pierwszej pomocy dla chorych zwierząt.

Powyższe warunki, zaproszony na posiedzenie zarządu p. E. Gundelach, po szczegółowym omówieniu takowych, zaakceptował i zakomunikował, że wspomniany zakład zacznie funkcjonować prawdopodobnie już od 1 stycznia 1910 r.

3) Na godność opiekuna Towarzystwa pod nazwą „Związek Majowy“, zaprosić jednego z najważniejszych obywateli m. Łodzi.

4) Zwołać na dzień 28 b. m. organizacyjne zebranie Towarzystwa pod nazwą „Związek Majowy“ z udziałem nauczycieli i nauczycielek łódzkiego rejonu.

(x) **Z Tow. Krzew. Oświaty.** Przypominamy, że jutro p. K. Wyszacki w sali Stowarzyszenia pracowników handlowych, Spacerowa 21, o godzinie 4 po południu wygłosi odczyt p. t. „Przeszłość i przyszłość świata“.

(x) **Z Tow. „Wiedza“.** W niedzielę dnia 21 b. m. o godzinie 6 wieczorem w sali Towarzystwa abstynentów (Konstantynowska № 5), p. Piaskowski odczyta referat ilustrowany przezroczami, p. t. „Wisła do Gdańska“.

(a) **„Przyszłość“.** Jutro, t. j. w niedzielę o godzinie 3¹/₂ po poł., w lokalu Towarzystwa abstynentów „Przyszłość“ wygłoszona będzie pogadanka z dziedziny krajoznawstwa p. t. „Wisła do Gdańska“, ilustrowana przezroczami rzucanymi na ekran.

Na pogadankę mają wstęp członkowie i wprowadzeni goście.

Posiedzenia zarządu Towarzystwa „Przyszłość“, odbywają się w niedzielę po 1-ym i 15-ym każdego miesiąca.

(b) **Z Towarzystwa Hygienicznego.** We wtorek, dnia 23 b. m., o godz. 9-iej wieczorem, w lokalu własnym, przy ul. Cegielnianej № 63 (gmach polskiego Towarzystwa teatralnego) odbędzie się zebranie łódzkiego oddziału Towarzystwa Hygienicznego (sekcya higieny ogólnej) w sprawie monografii sanitarnej m. Łodzi, na które zaproszeni zostali delegaci wszystkich towarzystw i związków interesujących się tą sprawą. Pożądanym jest jaknajliczniejszy udział zaproszonych osób.

(a) **Z fabryk.** W fabryce Ferdynanda Paula (Nawrot 10), skutkiem zastoju w interesach ograniczono czas roboczy do 5 dni w tygodniu.

(b) **Z Kofel.** Koleje południowo-Zachodnie zawiadomiły tutejsze koleje, że z powodu nagromadzenia się nadzwyczajnej ilości towarów na stacji Kowel i w magazynach tej stacji, zrzekają się one odpowiedzialności za terminową dostawę towarów i do czasu odwołania wcale nie przyjmują żadnych towarów do magazynów.

(—) **Rezerwistoł na kolejach.** Ministerjum komunikacji okólnikiem zawiadomiło zarząd kolei nadwislzańskich, iż pożądanę byłoby, aby

wakujące miejsca niższej służby obsadzano przez dymisjonowanych żołnierzy lub rezerwistów i dopiero w razie nieposiadania takich kandydatów, przyjmowano niewojzkowych.

(h) **Ankieta.** Brandmajor straży ogniowej w Petersburgu rozesał do wszystkich straży ogniowych zawodowych i ochotniczych okólnik wraz ze schematem, w którym jest 18 zapytań, a pomiędzy temi: jaki cenzus naukowy wymagany być winien od brandmajstra; w jaki sposób winien być zabezpieczony brandmajster w razie wypadku przy ogniu i wogóle na starość; w jakich warunkach winien czerpać wiadomości praktyczne i t. d. Schematy wypełnione i zwrócone ma rozpatrzyć specjalna komisya, a po zebraniu danych opracować projekt reorganizacji straży zawodowych, które w obecnej chwili nie odpowiadają wymaganiom czasu.

(h) **Z sądów.** Dnia 13 maja r. b. w czasie jarmarku w osadzie Aleksandrów, okradziono przy pomocy wylamania drzwi Chila Bacharera. Policya zawiadomiona o kradzieży aresztowała znanego złodzieja Konarskiego, który przyznał się do winy i wskazał, że skradzione rzeczy zastał w lombardzie, a paszport sprzedał za 3 ruble, oraz że w kradzieży brał udział Berger. Sprawę powyższą rozpatrywał II wydział karny sądu okręgowego piotrkowskiego, który skazał Konarskiego na pozbawienie praw i przywilejów, oraz 1 rok rot aresztanckich.

— Robotnica Stanisława Barańska została przytrzymana w fabryce Benicha przy ul. Łąkowej, w chwili kiedy skradła 8 szpułek z przędzą.

Sędzia pokoju IX rewiru m. Łodzi skazał ją na półtora miesiąca więzienia.

— Stróż na stacyi Łódź Kaliska, Marcin Banasiak, oskarżony o kradzież winogron należących do Chaima Józefowicza, a przybyłych z Derbentu, przyznał się do winy i skazany został przez tegoż sędziego na półtora miesiąca więzienia.

(a) **Napad.** Na ul. Radwańskiej, na próżnym placu, jakiś człowiek napadł na Paulinę Szeinrock, z zamiarem dopuszczenia się gwałtu. Na krzyk napadniętej nadbiegł strażnik policyjny. Nieznajomy uratował się ucieczką.

(a) **Z zimna i głodu.** Na szosie pabianickiej znaleziono nieprzytomnego człowieka, lat 35. Okazało się, że stan ten spowodowały zimno i głód.

(e) **Sprostowanie.** Wiadomość, podana w № 212 «Rozwoju» z dn. 13 b. m., jakoby na ulicy Lutomierskiej 29-letni Edmund Paluciński został ugodzony nożem przez swego przeciwnika, okazała się nieprawdziwą. Paluciński objaśnia, że otrzymał rany głowy od uderzeń drzewem podczas pracy w fabryce Friedmana przy ulicy Lutomierskiej.

(a) **Z powiatowej komisji poborowej.** Pobór z I rewiru powiatowego wczoraj ukończono.

Z rewiru tego przyjęto do służby wojskowej na rachunek tegorocznego kontyngensu 295 popisowych.

(x) **Teatr ludowy na Bałutach.** Proszeni jesteśmy o zaznaczenie, że teatr ludowy na Bałutach od dnia dzisiejszego jest już całkowicie ogryzewany.

(a) **Osobiste.** Bawi w Łodzi p. Ignacy Kiss, współpracownik pism w Budapeszcie. P. Kiss gromadzi materiały, dotyczące spraw przemysłowo-handlowych okręgu łódzkiego.

(x) **Wycieczka do „Monte Carlo“.** Wystawiona obecnie w panoramie „Terra“ (Benedykta 1) serya „Monte Carlo“, daje świetne wyobrażenie o czarującej podróży po Rivierze francuskiej. Niezrównane widoki Nizzy i Mentony, Monte Carlo, obserwatoryum w noccy, sceny karnawałowe, tworzą całość pełną interesującej treści i piękna.

(h) **Pożar w łaźni.** Przy ulicy Mikołajewskiej № 64, w piwnicy miesci się łaźnia należąca do Hammera. O godzinie 12 minut 40 w noccy, zauważono wydobywające się kłęby dymu z łaźni, wezwano II i IV oddziały straży ogniowej ochotniczej, akcją nader trudną zajęł się oddział II, palił się węgiel, drzewo i rozmaite szmaty nagromadzone przy kotle. Węgla leżało około 30 korey, a gryzący dym utrudniał wstęp do wnętrza. W pół godziny ogień ugaszono.

Tak wstrętnego brudu, jaki panuje w tej łaźni, trudno sobie wyobrazić i istnieje ona tyl-

ko dla osób wtajemniczonych, gdyż od ulicy, ani w podwórzu niema żadnych znaków, któreby głosiły, że w domu tym znajduje się łaźnia.

(a) **Zawieszenie wyplat.** Dowiadujemy się, że jedna z większych firm wyrobów sukiennych w Białymstoku zawiesiła w tych dniach wyplaty. Pasywa obliczają na kilkaset tysięcy rubli. Zaangażowani fabrykanci łódzcy.

(h) **Ogień w składzie aptecznym.** Wczoraj, o godz. 8 wieczorem, wskutek nieostrożności chłopca w składzie aptecznym Rosenbluma, przy ul. Wólczańskiej nr. 78, zapaliła się benzyna, a od niej materiały łatwopalne. Ogień wywołał popłoch nie tylko w składzie aptecznym, ale i pomiędzy mieszkańcami, z których jednak smielej przed przybyciem I i II oddziałów straży ochotniczej i straży miejskiej, ogień ugasił.

(a) **Kradzież.** W domu przy ul. Wodnej nr. 25 skradziono różne rzeczy, wartości kilkudziesięciu rubli, należące do Maryanny Sontmskiej.

(f) **Na Zielonym Rynku** włościanin, Maryan Gościński, kupując towar, skradł sztukę płótna. G. osadzono w areszcie policyjnym przy ul. Targowej.

— Ze schodów domu nr. 49 przy ul. Piotrkowskiej nieznany złoczyńca skradł skrzynkę z towarami, wartości 75 rb, należącym do kupca Krala.

(p) **Ogólnemu osłabieniu** wczoraj uległ kobieta i dwóch mężczyzn. Wszystkim trójgu doraźnej pomocy udzielił lekarz Pogotowia.

(p) **Wypadki.** Na Zielonym Rynku nr. 3, szylid przymocony do balkonu, runął i przechodzącego Stanisława Rychtera, robotnika, lat 35, zranił w głowę i szyję. Na ul. Długiej róg Zielonej Chana Rutenberg, żona krawca, lat 36, poślizgnąwszy się, upadła i o kant rynsztoka okaleczyła czoło. Pierwszej doraźnej pomocy udzielił lekarz Pogotowia.

(p) **Zaczadzenie.** Na ul. Dzielnej nr. 2 dwaj tatarzy, Musin Chajwala, lat 30 i Ischer Abdulin, lat 28, robotnicy, od wadliwie urządzonego pieca zaczęli się. Lekarz Pogotowia przyprowadził ich do przytomności, bez poważniejszych następstw dla ich zdrowia.

(p) **Z głodu.** Wczoraj w godzinach popołudniowych na ul. Piotrkowskiej nr. 22 przechodnie spostrzegł leżącego człowieka. Przybyły lekarz Pogotowia sprawdził, że był nim Stefan Edmund Poradowski, bez zajęcia, lat 28, u którego stwierdzono zupełne wyczerpanie sił z głodu. Publiczność zaopiekowała się nieszczęśliwym.

(p) **Przejechanie.** Wczoraj wieczorem przy zbiegu ulic Dzielnej i Widzewskiej dorożka najechała i potłukła córkę praczki, Władysławę Sniogocką, lat 11. Doraźnej pomocy udzielił jej lekarz Pogotowia.

(p) **Fobii.** Wczoraj na ulicy Wschodniej nr. 40 przez stojkowego został pobici Mordka Blińke, handlarz lat 30 i żona jego, Ryfka Blińka, lat 22, odnosząc rany głowy i czoła. Rany opatrzył lekarz Pogotowia.

*

(h) **Ze stacyi Karolew.** Ruch towarowy na stacyi Karolew, kolei obwodowej, zwiększył się do tego stopnia, iż okazała się potrzeba powiększenia rampy i magazynów, które to roboty zarząd kolei fabryczno-łódzkiej polecił wykonać.

(a) **Tow. wzajemnego kredytu w Aleksandrowie.** Grono mieszkańców Aleksandrowa z pp. Albertem Stillerem i Adolfem Grelichem na czele stara się o pozwolenie na założenie Towarzystwa wzajemnego kredytu.

(a) **Z Tuszyńa.** Mieszkańcy Tuszyńa doczekali się nareszcie lekarza. Osiedlił tam na stałe dr. Bock.

SZTUKA I PIŚMIENNICTWO.

(x) **Teatr polski.** Jutro, w niedzielę, d. 21 b. m. o g. 3 po poł. „Kłątwa“ St. Wyspiańskiego; wieczorem tegoż dnia o g. 8 m. 15 „Inteligent“ Gorczyńskiego i „Odrodzona Ewa“ Heleny Rozgórskiej.

— Najbliższą nowością literacką w przyszły czwartek będzie nowy dramat St. Przybyszewskiego p. t. „Gody życia“: Nadto w próbach pozostają: „Obrona Częstochowy“ i „Opiekun się Ameliją“, głośna farsa Jerzego Feydeau, która po rekordach zdobytych w Paryżu i Berlinie, rozgłoszała się na długi szereg wieczorów w teatrze Letnim w Warszawie, dokąd co dnia ściągają tłumy publiczności.

— Repertuar na przyszły tydzień zapowiada:

Poniedziałek 22 i wtorek 23 b. m. o godz. 8-ej m. 15 wieczorem widowiska trupy rosyjskiej M. Czernowa; grają najnowszy dramat Andrejewa „Anfisa“.

Środa, d. 24 b. m.—dla „Jedności“ o 7½ „Król“.

Czwartek, d. 25 b. m.—o godz. 8 m. 15 wieczorem „Gody życia“, najnowszy dramat St. Przybyszewskiego. Premiera.

Piątek, d. 26 b. m.—o g. 8 m. 15 wiecz. „Chmury“ (ceny zniżone).

Sobota, d. 27 b. m.—o godz. 3½ po poł. (dla młodzieży) „Sluby panięskie“; o godz. 8-ej m. 15 wiecz. „Gody życia“.

Niedziela, d. 28 b. m.—o godz. 3 po poł. „Sluby panięskie“, o godz. 8-ej m. 15 wiecz. „Obrona Częstochowy“.

RAUTY I ZABAWY.

(x) **Na ochronę bałucką.** Jutro w sali Kina przy ul. Zawadzkiej № 22 odbędzie się zabawa na korzyść ochrony na Bałutach. Program bardzo urozmaicony. Początek o godzinie 3 po południu.

(x) **„Harmonia“.** Jutro Towarzystwo muzyczno-dramatyczne „Harmonia“ obchodzić będzie przypadającą w poniedziałek uroczystość św. Cecylii nabożeństwem w kościele Maryi-Anny na Zarzewie, o godz. 11 przed południem, na którym chóry Towarzystwa i soliści wykonają pień religijny. Jutro też w lokalu Towarzystwa przy ul. Południowej № 36 odbędzie się dla członków i zaproszonych gości „Podwieczorek“ wokalno-dramatyczny, zakończony tańcami. Początek o g. 4 po poł. Przy wejściu do lokalu należy okazać bilety członkowskie lub zaproszenia.

KALENDARZYK TERMINOWY.

IMIONA SŁOWIAŃSKIE. Dzisiaj Sędzimir. Jutro Janusza. W poniedziałek Wszemilę.

TEATR POLSKI. (Cegielniana 63). Dzisiaj „Chmury“, komedia Arystofanesa. Początek o godzinie 8 min. 15 wieczorem.

— Jutro „Odrodzona Ewa“, komedia Heleny Rozgórskiej i „Inteligent“, jednoaktówka B. Gorczyńskiego. Początek o godzinie 8 m. 15 wieczorem.

— Jutro „Kłątwa“, St. Wyspiańskiego, przedstawienie popularne, po cenach niskich. Początek o godz. 3-ej po południu.

— W poniedziałek przedstawienie trupy rosyjskiej M. Czernowa. Początek o godz. 8 min. 15 wieczorem.

ZEBRANIA. Jutro (w lokalu własnym, Widzewska 73) o godz. 3 po poł. ogólne zebranie członków Komitetu pracowników dr. żel. fabr.-łódzkiej.

— Jutro (w lokalu własnym przy ul. Mikołajewskiej nr. 11) o godz. 3 po poł. nadzwyczajne ogólne zebranie członków Tow. rzemieślniczo-spiwackiego „Lira“.

ODCZYT. Jutro (w lokalu, ul. Spacerowa nr. 21) o godz. 4 po poł. odczyt K. Wyszackiego p. t. „Przeszłość i przyszłość świata“.

POGADANKI. Jutro (w lokalu Stow. abstyn. „Przyszłość“, przy ul. Konstantynowskiej nr. 5) o godz. 3 i pół po poł., pogadanka na temat „Wisła do Gdańska“.

— Jutro (w lokalu abstynentów, Konstantynowska nr. 5) o godz. 6 wieczorem, p. Piaskowski odczyta referat p. t. „Wisła do Gdańska“.

LUTNIA. Dzisiaj w lokalu własnym (Piotrkowska nr. 108) wieczór muzyczno-dramatyczny Tow. śpiewaczego „Lutnia“ dla członków i wprowadzonych gości, ku uczeniu patronki muzyki św. Cecylii. Początek o godzinie 8 i pół wieczorem.

HARMONIA. Jutro w lokalu własnym (Południowa nr. 36) podwieczorek wokalno-dramatyczny Tow. śpiewaczego „Harmonia“ dla członków i wprowadzonych gości, ku uczeniu patronki muzyki św. Cecylii. Początek o godz. 4 po poł.

ARFA. Jutro w lokalu własnym (Nawrot nr. 23) wieczornica muzyczna Tow. śpiewaczego „Arfa“ dla członków i wprowadzonych gości, ku uczeniu patronki muzyki, św. Cecylii. Początek o godz. 5 po poł.

WIECZORNICE. Dzisiaj (w lokalu własnym, Piotrkowska nr. 120) wieczornica muzyczna Stow. pracowników przemysłowo-handlowych dla członków i wprowadzonych gości. Początek o godzinie 9 wieczorem.

— Dzisiaj w sali Angielskiej (Pasaż-Szulca nr. 2) wieczornica muzyczno-wokalna Stow. dentystów na korzyść niezamożnych słuchaczy kursów lekarsko-dentystycznych.

BAL MASKOWY. Dzisiaj w sali restauracji A. Brauna (Książki Młyn, ul. Przędzalniana nr. 64) bal maskowy. Początek o godz. 9 wieczorem.

TEATR LUDOWY na Bałutach. Dzisiaj i jutro w teatrze „Kassandra“, Aleksandrowska 37 przedstawienia pod kierunkiem p. Glogera. Odegrane będą: „Nieboszczyk z przypadku“, i „Werbel domowy“ Początek o godz. 8 wieczorem.

ZABAWA. Jutro w sali Kina przy ul. Zawadzkiej nr. 22 (Bałuty) zabawa na Ochronę Bałucką. Początek o g. 3 po poł.

KONCERT-RAUT. Dzisiaj w sali Koncertowej Vogla (Dzielna nr. 18) koncert rant na rzecz ochrony dla dziewcząt wyzn. mof. m. Łodzi, imienia Jakóba i Anny małż. Heitzów. Początek o godz. 8 wieczorem.

Z DUMY.

Na wczorajszym wieczornym posiedzeniu Dumy poseł Parczewski wygłosił podczas dalszych rozpraw nad sądami miejscowymi, mowę, trwającą godzinę.

Zaznaczywszy z początku, że zasada wybor-

cza wogóle odpowiada w sądach miejscowych celowi i daje wyniki dobre, mówca dochodzi do wniosku, że zasada ta konieczna jest, zwłaszcza w Rosyi, której terytorium zamieszkuje tyle narodowości. Mówca broni także zasady kolegialności sądu, mówi o sądach gminnych w Królestwie Polskiem, charakteryzując pożyteczną ich działalność i zbija dowodzenia ministra sprawiedliwości o bierem zachowywaniu się ławników w sądach gminnych, uważając działalność ich wogóle za pożyteczną.

Dalej mówca zwraca uwagę na konieczność zastąpienia w miastach sędziów pokoju z nominacji przez sędziów z wyboru. Reforma ta bardzo jest pożądana, zwłaszcza w kraju, gdzie sędziowie pokoju nie są przedstawicielami społeczeństwa miejscowego.

W końcu mówca zaznacza konieczność zaprowadzenia języka polskiego w sądownictwie w Królestwie Polskiem, gdyż w Polsce tylko sąd polski może zadostyc uczynić potrzebom kraju.

Z dzielnic polskich.

ZE LWOWA donoszą do „Nowej Reformy“, że bawił tam przez dwa dni inspektor policji krakowskiej, Bronisław Karcz, który badał znajdującego się w więzieniu lwowskiem, niejakiego Katarzyńskiego, głośnego złodzieja kościelnego.

Katarzyński bowiem, schwytyany przed dwoma miesiącami w Krakowie, miał się przyznać, że popełnił raz kradzież w kościele na Jasnej Górze, wobec czego prawdopodobnym jest, że mógł on utrzymywać stosunki z innymi rabusiami kościołów.

Wyniki badań Katarzyńskiego na razie są niezupełne.

Z KRÓLESTWA.

Kielce. W Kielcach, z inicjatywy p. Floryana Jarońskiego, będzie urządzona wystawa przeciwalkoholizacyjna.

Stąporków (gub. radomska). Zatwierdzono ustawę akcyjnego Towarzystwa zakładów górniczych i fabryk „Stąporków“ w gub. radomskiej. Założycielem jest Julian hr. Tarnowski. Kapitał zakładowy określono na 700,000 rub. po 250 rub. akcyja.

Epidemia szkarlatyny w Piotrkowie. Graszająca w Piotrkowie od dłuższego czasu szkarlatyna przybrała w ostatnich dniach zastraszający charakter epidemiczny.

W d. 17 b. m., wskutek zapadnięcia na szkarlatynę kilkudziesięciu uczennic rządowego gimnazjum żeńskiego, przerwano w niem wykłady, a budynek szkolny poddano dezynfekcyi wewnątrz i zewnątrz.

Szczepły oddział dla chorób zakaźnych w miejscowym szpitalu św. Trójcy nie posiada już ani jednego wolnego łóżka. Na szkarlatynę zapadają również osoby dorosłe. Śmiertelność stosunkowo jest bardzo mała.

Zabójstwo inkasenta monopolowego. Z Piotrkowa donoszą: Na drodze, pomiędzy wsią Kleszczów a przystankiem Kamińsk, bandyci napadli na wiozącego zainkasowane pieniądze poborcę monopolowego Eljasiewicza, rosyjanina, liczącego około 60 lat wieku i zamordowali go.

Blizszych szczegółów na razie brak.

Władza powiatowa wysłała na miejsce wypadku policję, zarząd akcyzy zaś swego urzędnika.

Czworaczki. W Brzesku nowym (powiat miechowski) przed tygodniem włościanka Florentyna Krzyk powiła czworo bliźniąt, trzech chłopców i córkę. Dotąd dzieci są zdrowe, matka również.

Powinność wojskowa a studenci zagraniczn.

„Kuryer Warszawski“ w sprawie powoływania młodzieży tutejszej, kształcącej się zagranicą, pomieścił następujący artykuł:

„Otrzymujemy list, pisany w imieniu licznego grona młodzieży, pochodzącej z Królestwa Polskiego, a pobierającej wyższe wykształcenie w uniwersytetach zagranicznych, przeważnie zaś w krę-

kowskim, w bardzo ważnej sprawie prolongowania powinności wojskowej do czasu ukończenia studiów.

Dotychczas ministerium oświaty w porozumieniu z ministerium wojny na każdorazowe podanie w tej kwestyi udzielało bez przeszkód prolongaty, o ile petent wylegitymował się odpowiednio zalegalizowanymi dowodami, że jest studentem danego zagranicznego uniwersytetu i że w takim to terminie ukończy naukę i stanie do wojska.

W r. b. na szereg podań młodzieży naszej, kształcącej się w Krakowie, odpowiedziano, że „starania te przez ministerium uwzględnione być nie mogą“.

Spotkało to wszystkich maturzystów szkół polskich, nawet takich, jak autor pisanego listu, którzy posiadali świadectwa z ukończenia sześciu klas gimnazjum rządowego.

Jednemu z takich popisowych, b. uczniowi klasy VII-ej gimnazjum rządowego w Plocku, a obecnie słuchaczowi III-go kursu medycyny uniwersytetu krakowskiego, odmówiono prolongaty, a jednocześnie prawa wstąpienia do wojska w charakterze „ochotnika“ I ej kategorii, do czego upoważnia do najzupełniej posiadane świadectwo szkolne.

Wobec takiego niespodziewanego obrotu rzeczy i trudnego położenia, w jakim znalazło się wiele naszej młodzieży, skierowanej do źródeł wiedzy za granicą, pożądanym byłoby, aby nasza reprezentacja poselska w Dumie zajęła się interwencją w tej sprawie. Nie chodzi tu o inowację, lecz o utrzymanie ulg stosowanych dotychczas“.

Ostatnia poczta.

— „Daily Express“ donosi, że wkrótce odbędą się zaręczyny króla Manuela portugalskiego z księżniczką angielską. Portugalski minister spraw zagranicznych prowadzi już rokowania w tej sprawie.

Wielkie trudności nasuwa wyznaczenie księżniczki.

— Komisya, utworzona dla sprawy floty greckiej, zaleca zakup krążownika pancernego i dwóch torpedowców, zaprowadzenie na okrętach Wickersa armat wreszcie kupno łodzi podwodnej.

— Komunikacja telegraficzna i telefoniczna Berlina z prowincją jest możliwa jedynie na niektórych liniach. Setki robotników pracują przy naprawianiu zepsutych przez wicherę linii. Zarząd telegrafów i telefonów dokłada wszelkich starań, aby komunikację przerwana przywrócić jak najprędzej, mimo to zdaje się, że ruch regularny będzie wznowiony nie prędzej, jak za tydzień.

TELEGRAMY.

Petersburg, 19 listopada (Wł.). Dymisya general-gubernatora fińskiego, gen. Beckmana, została Najwyżej przyjęta. Mówią, że mianowany będzie na to miejsce Kleigels, były oberpolicmajster m. Warszawy.

Petersburg, 19 listopada. (P.) Ogłoszono deklarację pomiędzy Rosją a Szwecją o nadaniu konsulatom obu państw praw najbardziej zaprzyjżnionych mocarstw. Deklaracja niezwłocznie nabiera mocy prawnej.

Mińsk Litewski, 19 listopada. (P.) W ciągu pięciu dni ubiegłych panowała straszna zamięć śnieżna. Pociąg pospieszny ugrzęzł w śniegu między Mińskiem a Fanipolem i przestał tam 7 godzin, poczem wrócił do stacji. Ruch na kolei libawsko-romeńskiej opóźniony o 5 godzin. Poczta opóźniona.

Smoleńsk, 19 listopada. (P.) Ujawniono fałszerstwo przeszło stu świadectw na dentystów, które przedstawiono uniwersytetowi kijowskiemu, w celu otrzymania patentów, skutkiem czego uwięziono 2 urzędników zarządu lekarskiego, oraz dwie osoby, zamieszane w tę sprawę, przybyłe z Kijowa.

Łódź, 19 listopada. (P.) W tutejszem seminarium duchownym przerwano wykłady z powodu, iż wychowawcy z wyjątkiem starszych 2-eh klas złożyli petycję, wyrażającą niezadowolenie

z wewnętrznego regulaminu. Gdy perswazyje rewidenta szkół duchownych, oraz rektora seminarium nie osiągnęły skutku, a nawet napotkały ostre odpowiedzi, zarządzone zamknięcie seminarium.

Paryż 19 listopada (P.) W izbie deputowanych obradowano w dalszym ciągu nad budżetem. Generalny referent, Doumère, odpowiadając na uowoy, głównie zaś na mowę Jaurésa, który żądał neutralnej polityki zagranicznej, dowodził, że dwuletnia służba wojskowa nie osłabia armii francuskiej, która nawet i przy tym terminie jest chlubą kraju. Neutralna Francya nie mogłaby grać pomyślniej roli. Być neutralnym znaczy tyle, co powiedzieć przyjacielom, aby nie liczyli na Francję. Francya ma prawo do roli mocarstwa wielkiego. Dalej Doumère uzasadniał potrzebę podatków pośrednich.

Wiedeń, 19 listopada (Wł.). Pełne posiedzenie parlamentu nastąpi w środę. Podczas rozpraw nad prowidoryum budżetowym partye rozpoczną układy nad rekonstrukcją gabinetu.

Halla, 19 listopada (Wł.). W Niemczech północnych szalał orkan niezwyklej sily. Pod Hallą był tak gwałtowny, że powstrzymał lokomotywę, skutkiem czego trzy wagony towarowe spadły z nasypu.

Straty materialne znaczne.

Lubiana, 19 listopada (Wł.). Dzisiaj odbył się tu wielki obchód pamiątkowy bitwy pod Grunwaldem. W uroczystości brało udział kilka tysięcy osób. Skreśliwszy obraz wiekopomnej bitwy, główny mówca obchodu, ks. Lenart, pochwalał ideę wszechsłowiańską, która musi, jego zdaniem, zatriumfować nad germanizmem, zakończył zaś okrzykiem na cześć polaków.

Berlin, 19 listopada (Wł.). Z różnych stron donoszą o groźnych skutkach niebywałego orkanu, jaki szalał na północy Niemiec. Mnóstwo wiatraków zburzonych i poprzewracanych. Burza wprawiła skrzydła jednego z wiatraków w tak wściekły obrót, że to spowodowało ciężkie poranienie 3 ch osób, z których jedna zmarła.

Wiedeń 19 listopada (Wł.). Z powodu śmierci bar. Ludwika Veisery w Colorado, amerykańskie dzienniki przypominały tajemnicze pogłoski o zamordowaniu arcyksięcia Rudolfa.

Wobec tego konsul w Nowym Yorku rozesłał do dzienników zaprzeczenie pogłosek. Przytem zaznaczył, że akty dotyczące skonu arcyksięcia Rudolfa będą ogłoszone w 50 rocznicę skonu. Nadto zapewnia, że arcyksiężę Rudolf nie był zamordowany.

Petersburg, 19 listopada. (P.) Dzisiaj w drugim wydziale sądu okręgowego po raz pierwszy wystąpiła, razem z trzema adwokatami przysięgłymi, kobieta w charakterze obrońcy w sprawie kryminalnej, sądownej przy udziale przysięgłych. Podprokurator zaprotestował przeciwko temu, lecz sąd nie uwzględnił protestu. Wówczas podprokurator opuścił salę sądową. Przewodniczący postanowił zapisać przebieg zajścia do protokołu i zamknąć posiedzenie sądu wobec braku kompletu sądowego.

Waszyngton, 19 listopada. (P.) Wojsko rządowe republiki Nikaragua wzięło do niewoli dwóch obywateli Stanów Zjednoczonych, którzy pomagali rewolucjonistom. Prezydent Nikaraguy skazał obu na śmierć. Wyrok wykonano. Wobec tego do Nikaraguy wysłano pośpiesznie dwa amerykańskie okręgi wojenne, oraz odtóżono przyjęcie przez prezydenta Tafta nowego posła nikaraguańskiego, który miał doręczyć prezydentowi Stanów Zjednoczonych papiery uwierzytelniające.

D Z I E N N E.

Petersburg 20 listopada. (P.) Główny zarząd poczt i telegrafów komunikuje, że gwałtowna burza śnieżna w Rosyi środkowej, szalejąca od rana dnia 18 b. m., przerwała komunikację Petersburga z Irkuckiem, Omskiem, Samarą, Saratowem, Tambowem, Rostowem nad Donem i Moskwą, z Carycynem, Tyflisem, Woroneżem, Orłowem, Charkowem, Symferopolem i Kijowem. Wskutek trwającej wciąż burzy śnieżnej w większości wypadków prawidłowej komunikacji nie przywrócono. Korespondencya telegraficzna kierowaną jest drogą okólną.

Tabryz, 20 listopada. (P.) Liczba zbiegów z wioszek okolicznych wzrasta z dniem każdym. Karadagowie i szehsanowie grabią wioski w promieniu 20—30 wiorst od Tabryzu. Wobec grożą-

cego wsi Muczambar wielkiego niebezpieczeństwa, general-gubernator wysłał tam 300 jeźdźców.

Helsingfors, 20 listopada. (P.) Na przystanku Pitkiamieni, tawastguskiej kolei żelaznej, pociąg pieniężny spotkał się z towarowym. Kilka wagonów uszkodzonych, kilku ludzi rannych, w ich liczbie pasażer-kasyer.

Z ostatniej chwili.

Kair, 20 listopada (Wł.) Zbiór bawełny w Egipcie wypadł świetnie. Nil w tym roku hojniej rozlał i ulepszył glebę, w dolinie nawet tam, gdzie dawniej wody jego w ciągu 30 lat nie dochodziły. Obliczają że obecny zbiór bawełny da o 100 milionów rubli więcej. Ceny bawełny w Aleksandryi stałe i mocne.

Wiedeń 20 listopada (Wł.) Dzienniki tutejsze donoszą z Salonik, że aresztowano tam 120 bułgarów pod zarzutem tworzenia przez nich band powstańczych w Macedonii.

Nowe to wrenie miało powstać pod wpływem zjazdu w Racconigi.

Konstantynopol, 20 listopada (Wł.) Władze tureckie są zaniepokojone ruchem albańskim. Albańczycy żądają dla siebie szkół i urzędników mówiących ich językiem. Wysłane wojska tureckie pod wodzą Dżawida-Paszy zostały pobite i musiały wycofać się z wilajetów albańskich.

Antwerpia 20 listopada (Wł.) Na licytację wełnianą wystawiono 3529 kip., sprzedano 636 reszta pozostała na sprzedaż do drugiego terminu.

Lwów, 20 listopada (Wł.) Wczoraj Lwów ujrzał tęczę. W tej porze zjawisko to należy do bardzo rzadkich.

Chicago, 20 listopada (Wł.) Do kopalni węgla w Spreng Walley, gdzie wynikł pożar władze pozwoliły otworzyć szyby i wpuścić ochotników, którzy dotarli do 300 stóp w głąb, a zastawszy ogień, cofnęli się nie napotykając ani śladu żyjących, ani trupów.

Zaginięci górnicy pozostawili rodziny złożone z 2,000 członków.

Nadzieja wyratowania górników zupełnie znikła.

Berlin, 20 listopada. (Wł.) Obrady parlamentu francuskiego w sprawach militarnych wywołały przygnębiające wrażenie w prasie niemieckiej. Polityka Brianda zwycięża, co Niemcy uważają za rzecz niedogodną dla siebie.

Paryż, 20 listopada. (Wł.) Awiator Latham wzbił się do najwyższej wysokości, jaką urzędowo stwierdzono 410 metrów. Publiczność przyjmowała wzlot z wielkim entuzjazmem.

Paryż, 20 listopada. (Wł.) Dzisiaj odbędzie się w Paryżu wielka uroczystość polsko-francuska Słowackiego, w której udział weźmie wielu przedstawicieli Francyi i członek akademii, Barras.

Berlin, 20 listopada. (Wł.) Wczorajsze dzienniki doniosły o zbiorowym mordzie na granicy rosyjskiej pod Pleszewem. Cięciami siekiery zamordowano dwóch mężczyzn, jedną kobietę i czworo dzieci. Śledztwo wykazało, iż zabity został gospodarz Wasilewski, ojciec pięciorga dzieci. Zbrodniarze, o ile ze śledztwa wnosić można, zbiegli do Królestwa.

Odpowiedzi Redakcyi.

Panu T. P. Maks Askanas nie jest współpracownikiem „Rozwoju“.

O F I A R Y.

Na wpisy dla niezamożnych uczniów gimnazjum polskiego.

Zebrałe przez uczniów klasy II-ej z okazji imienin nauczyciela p. T. M., 2 rb 65 kop.

Na budowę kościoła św. Stanisława Kostki.

Za obrazę państwa L. B., p. W. K. 3 rb.

Numer dzisiejszy składa się z 12-stu stron.

S. † P.

ANTONI MESZEK

po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzonej śś Sakramentami, zmarł w Łodzi, d. 19 listopada r. b., przeżywszy lat 58.

Pograżona w głębokim smutku żona i córka zapraszają krewnych kolegów i znajomych na wyprawienie zwłok w niedzielę, dn. 21 b. m., o g. 2 po poł., z mieszkania przy ul. Piotrkowskiej 223 na cmentarz w Zarzewiu. 2540

Skrzynka do listów.

PODZIĘKOWANIE Wszystkim kolegom oraz memu zwierzchnikowi, którzy zaskawia uczeili 40 letnią pracę moją na drodze żel. fabr. łódzkiej składam serdeczne starepolskie „Bóg zapłać”.

Franciszek Sowiński, Maszynista Dr. Żel. F. Ł.

Wybuch wulkanu.

Wśród strasznego huku i trzęsienia ziemi wybuchła na Teneryfie nieczynny od r. 1798 wulkan Pico de Teide. Ludność ogarnęła nieopisana panika. Zagrożone najurodzajniejsze okolice. Wulkan Pico de Teide wyrzuca obrzymie

strumienie lawy z trzech nowopowstałych kraterów na północno-zachodniej stronie góry. Ludność porzuciła domy i w dzikim poplocu tłoczy się u wybrzeży. Z Santa Cruz wysyłała żywność, pomoc lekarską i namioty dla pozabawionych dachu. Wybuch przybiera zastraszające rozmiary. Cała góra trzęsie się w posadach. Wybuchom towarzyszą detonacje tak potężne, że słysząc je na 40 kilometrów wokół. Katastrofę poprzedziły codzienne silne uderzenia podziemne. Szczegółów brak.

Wyspa Teneryfa jest największą i najbogatszą z wysp Kanaryjskich, zwanych w starożytności «wyspami szczęśliwości». Wyspy są pochodzenia wulkanicznego. Pełno na nich wygasłych kraterów i pól zastygłej lawy i popiołu. Nawiedzały je ongi liczne trzęsienia ziemi i wybuchy wulkanów, wszakże w XIX wieku zanotowano jeden tylko wybuch — r. 1824 na wyspote Zazerette, więc wulkany uważano za nieczynne. Wyspy Kanaryjskie odznaczają się wielką urodzajnością,

klimat na nich idealny, łagodny i zdrowy, roślinność podzwrotnikowa. Leżą na Atlantyku o 15 mil od zachodnich wybrzeży Afryki. Teneryfa ma 2,026 km. kw. i 42,000 mieszkańców. Wulkan Pico de Teide wznosi się na 3,716 metrów nad poziomem morza.

Dr. A. SOŁOWIEJCZYK

Ordynator Szpitala specjalista chorób dzieciennych i wewnętrznych

== Powrócił ==

ANDRZEJA № 4.

2516-3

LEKCYI ŚPIEWU

udziela artystka-śpiewaczka Irena Gruzewska, uczelnica szkoły Medyolańskiej Lampartego. Benedykta 18 — 3, od 6—7 wiecz. 2464-3

Klinika chorób zębów i jamy ustnej

otwarta w m. Łodzi, przy ul. Piotrkowskiej № 86, tel. 33.

Taksa nadzwyczaj dostępna dla wszystkich. Konsultacja bezpłatnie. Wyrwanie zęba 10 kop. Plomba 35 kop. Sztuczny ząb 60 kop. Przeróbka i reparacje sztucznego zęba 50 kop. — Przy klinice znajduje się specjalne laboratorium do wyrobu zębów sztucznych. — Przyjmują tylko skończeni lekarze zębów. 2550-1

Grubne ogłoszenia.

A!A!A!A! Meble do sprzedania bardzo tanio: Kredens, 12 krzesel, stół, szafy do ubrania, 2 łóżka z matercami, toaletka, bielizniarka, umywalka z marmurom, szafka nocna, otomana, biurko, biblioteczka, trome, garnitur mebli salonowych, słupki, stolik kawowy, obrazy, lampy i różne drobiazgi. Szkolna 23 m. 3. 4801-3-1

AAAA! Rutynowane nauczycielki i nauczyciele różnej narodowości z wyższym wykształceniem, wychowawczynią frehlańki, bony z zyciem świadectwa chlubne, nauczycielki muzyki i śpiewu, francuzki, niemki zagraniczne, towarzyski, pielęgnarki i gospodynie—poleca biuro Adamowiczowej, Piotrkowska 103. 4498 14wes7

A! Ostatni domowa Plaki, kordony litewskie w każdą niedzielę i święto. Benedykta 18 m. 8 II piętro. 4786-1

A! Po rzeźbna zaraz dzwiewczyzna lub kobieta do służby. Wiadomość w Adm. „Rozwoju”. 4799-4-4

A! Udzielam lekcji na cytrze koncertowej, Zawadzka 38. Przyjmuję od g. 7—8 wieczorem. Mieszkaniec stróż wskazuje. 4789

Bona frebana (izraelitka) na demy-place potrzebna do dwójga dzieci na godziny popołudniowe na Kamienną 22 p. II m. 5, od 11 do 3 ej. 4785-3-1

Centryngą do sprzedania. Pabianice Długa 254, farbiarnia. 4784-3es1

Chłopiec potrzebny natychmiast. Cegielniana 91, front I piętro na lewo. 4740-3-3

Cukiernicze urządzenie z piecem zaraz do sprzedania. Wiadomość Pańska 93 m. 21. 4797-3-1

Do sprzedania otomana pluszowa. Długa 3 m. 6. Od g. 10 do 2. 4745-3-10

Do sprzedania dom murowany, dobrze procentujący, a także sklep z wyrobioną klijentelą. Wiadomość w sklepie, Franciszkańska 60. 4775-3-2

Do sprzedania budka, składająca się z dwóch mieszkań, jedno może być na sklep, drugie na skład węgla. Ul. Caukego 13 (Nowe Chojny). 4779-2-2

Dwa wiendenskie piece, kompletne nowe, do sprzedania za pół ceny. Ulica Piotrkowska 261 m. 56. 4773-2-2

Do sprzedania 8-morgów ziemi włościańskiej, pomiedzy Zgierzem, Szczawinem a Łagiewnikami. Wiadomość: ul. Franciszkańska Nr. 36, Paweł Kowalski—Bałuty. 4806-2-1

Drzewo z budynku muzeum do sprzedania. Zakątna № 23, Cymerman. 4790-3-1

Do sprzedania gospodarstwo 10 morg, ogród owocowy, 600 drzew, 400 sztuk olszyny i 4 stawy zarybione. Wiadomość w adm. „Rozwoju”. 4800-3-1

Do wynajęcia sklep w dobrym punkcie, odpowiedni dla rzemieślnika, od 1 stycznia w Nowych Chojnach. Ulica Otockiego № 12. Sklep, 2 mieszkania i stajnia za 140 rubli. 4781-1

Do sprzedania łożka używane, materace żelazne, komoda, kredens, tam też pokój z kuchnią do wynajęcia do stycznia. Wólczńska 139 m. 18. 4767-2sp1

Doswimczony korepetytor przygotowujący do wszystkich klas gimnazjum, oraz na świadectwa. Wiadomość Dzielna 40, m. 1 od g. 7—8. 1545

Fortepian używany fabryki Nowieckiego do sprzedania. Główna 40 m. 15. 4773-

Fortepian krótki tano do sprzedania. Przejazd 28 m. 3, od 10 do 1 ej i od 4 do 7 ej. 4752-3-1

Jest do sprzedania młta piekarska w dobrym punkcie. Wiadomość w Administracji „Rozwoju”. 4792-3-1

Jest do sprzedania szopa 50 lokci długa. Przejazd № 30. 4777-3-2

Kapelusz filcowy damski poprzedzi, nowy, z białoimi skrzydłami do sprzedania niedrogo. Piotrkowska 115 m. 5. 4665-2-2

Kartofle do sprzedania w dobrym gatunku na korce lub ćwiartki. Juliusza № 44, sklep. 4730-3-3

Maszyny 3 sprzedam, ul. Złota № 3 m. 52. 4784612s1

Mamka młoda, zdrowa, ze świeżym pokarmem poszukuje miejsca. Ulica Marysińska № 18, Spółniński. 4788-1

Motor naitowy 8 konny i warsztaty mechaniczne do sprzedania i sale do wydzierżawienia ze siłą, oświetleniem i ogzewaniem. Wiadomość: Piotrkowska Nr 285, m. 17. 4802-1

Otoman posiadając duży wybór po cenach możliwie niskich. Piotrkowska 183 F. Mikrzewski. 4770-10-1

Okazyjnie do sprzedania: portyery pluszowe, 8 kostiumów, 10 sukien balowych. Piotrkowska № 115, m. 16. 4792-3-1

Obiad smaczny i zdrowy po 30 kop. w domu prywatnym. Piotrkowska № 115 m. 6. 4101-1

Osoba młoda poszukuje wspólnego lub oddzielnego przyrodzinnego pokoju w okolicy Piotrkowskiej 111. Oferty sub J. B. w Administr. „Rozwoju”. 4780-1

Potrzebny porządkowy na foliark, znający roboty ciesielskie, stelmarskie i stolarskie. — Wiadomość u Adw. przys. Bernarda Birenweiga, Zielona 11. 4742-4-2

Potrzebny chłopiec na posyłki lub do nauki do zakładu meblowo-koszykarskiego. Czarniejski, Główna № 18. 4788-1

Przypasabiam na świadectwa: nauczycielskie, wojskowe, rangę. Przejazd Nr. 39—Szkoła. 4787-2s-1

Potrzebni zdolni, trzeźwi strycharze do cegielni p. I. K. Poznańskiego, Karłow. 4269-12-0

Pokój wspólny przy wdowie dla panienki przyzwolonej skromnych wymagań. Przejazd 32 m 3. 4783-2-1

Potrzebny chłopiec do zakładu blacharskiego. Wiadomość: ul. Nawrot Nr. 29. 4805-1

Probitas, Biuro nauczycielskie Lwussonowej, Skwerowa № 8 poleca nauczycielki francuski z doskonałą znajomością języka i literatury; kuriankę z doskonałą muzyką; polki, rojanka z uniwersyteckim wykładowcem, udzielają lekcji za mieszkanie i życie. 4799-6sc-1

Potrzebne 3000 rb na pierwszy numer hipoteki. Oferty w adm. „Rozwoju” pod lit. „W. B.” 4804-2-1

Potrzebne uczenie pianina, ul. Ka Konstancyńska 49, m. 21. 4793-1

Pokój umeblowany zaraz do wynajęcia. Widzowska 109 m. 16, front II piętro. 4794-1

Przyjmuję paanę na mieszkanie (przy rodzinie), ul. Piotrkowska № 119 m. 10. 4795-2w-1

Potrzebny zaraz chłopiec z kaurcją do przywożenia gazet tramwajant. — Pabianice, Biuro dzienników. 4771-3we1

Potrzebna zaraz prasowaczka na wyjazd za dobrem wynagrodzeniem. Ulica Kielbacha 24 u Pągowskiego. 4760-3-2

Poszukuję zaraz zajęcia do dzieci w domu prywatnym. Oferty „Ziarno” w „Rozwoju”. 4772-2-2

Potrzebne zdolne stanczarki do pracowni sukien Maryl, Konstancyńska № 33. 4780-2-2

Przybrałata się suczka czarna podpalana. Prawy jej właściciel może odebrać: Długa № 12, miesz. 6. 4798-1

Resorka z długimi siedzeniami i oprząż na konie zaraz do sprzedania. Wiadomość Księży Młyn, Częstochowska № 2 w sklepie. 4794-1

Sklep i magiel jest do sprzedania z powodu zmiany interesu. Ktoby chciał może kupić tylko magiel. Adres: Dąbrowka, ul. Łączna, Nr. 21. 4797-1

Szwaczka, znająca tylko doskonałe króci i krawiecczyznę, potrzebna zaraz, Orla № 23 m. 14. 4798-1

Sprzedam szlaki koronkowe ręczne do bielizny kościelnej. Widzowska 109—16. 4646-4s2

Sprzedam różne meble oraz damską suknię, kołnierz i mufkę. Widzowska 109—16. 4764-1

Sklep kolonialny tano do sprzedania. Ul. Miedziana № 12. 4750-3-3

Sklepek do sprzedania bardzo tanio wraz z ogrodem. Ulica Dobra № 4. 4753-3-3

Sklep kolonialny do sprzedania. Sosnowa nr. 17. 4751-3-3

Sprzedam sklep kolonialno-dystrybucyjny z powodu wyjazdu, termin do niedzieli. Gubernatorska № 12 m. 44. 4683-4-4

Szyję krawiecczyznę i bieliznę, wykończenie staranne. Długa № 3 m. 6. 4667-3-3

Sklep kolonialno-dystrybucyjny do sprzedania, ul. Zawadzka № 18 (Bałuty). 4769-2-2

Sklep kolonialno-dystrybucyjny do sprzedania, tam też sklep z węglem, ul. Nowo-Łagiewnicka № 12, Bałuty. 4768-2-2

Sprzedam palto, frak, smoking, zakietlowe marynarkowe ubrania, damski kostium i fortepian. Miłsza 45, m. 8—trzecie piętro, front. 4791-1

Szypialnia dębowa do sprzedania, najnowszej fasonu, u stolarza. Andrzejka 28. 4782-8-1

Slusarz potrzebny na roboty maszynowe oraz uczelnio do zakładu mechanicznego. Wiadomość ulica Lipowa № 78. 4711-3-3

Tapicarz przerabia meble, zakłada firanki. Dzielna 7 m. 23. Kaiser. 4662-3es3

Umeblowany duży pokój zaraz do wynajęcia. Konstancyńska № 58. 4783-3-1

Wyuczam haftu, znaczenia i rysunków. Skwerowa № 20 m. 15. 4789-3-1

Wóz bez desek zaraz do sprzedania. Wiadomość ul. Dobra № 10 u gospodarza. 4795-1

Zaginęła prosta, Łaskawy znalazca raczy zawiadomić na ul. Dąbrowska 22. 4735-3-3

Z powodu zmiany interesu do sprzedania sklep ze sprzedażą piwa do wyniesienia. Ulica Suwalska № 27. 4774-2-2

2 magle do sprzedania w dobrym punkcie z powodu wyjazdu. Lipowa nr. 87. 4755-3-3

3 pokoje z kuchnią, korytarz, wygodka. I piętro. Zgierska № 166, wolno od 25 go. 4731-3-3

Zagubione dokumenty.

Lukasiewicz Konstanty zgubił kartę od książeczki logitymacyjnej, wydaną z fabryki Goldmana. 4785-1

Woszak Franciszek zgubił paszport, wydany z gminy Brudzew, pow. koloskiego. 4763-3-2

Zaginęła karta od paszportu na imię Józefa Zygała, wydana z fabryki Freidenberga. 4786-1

Zaginęła karta od paszportu, wydana z fabryki K. Scheiblera na imię Józefa Zawadzkiego. 4796-1

Zaginęła karta od paszportu, wydana z fabryki Grohmana na imię Józefa Gruszczynskiego. 4790-3-1

Zagubiono paszport, wyanny z magistratu m. Sieradza na imię Maryanny Radwańskiej. 4793-3-1

Zagwał bilet od paszportu, wydany z fabryki F. J. Landana na imię Tomasza Brzeskiego. 4749-3-3

Zaginęła karta od paszportu, wydana z fabryki Scheiblera na imię Józefa Scisławskiego. 4778-3-2

Zaginęła karta od paszportu, wydana z fabr. Karola Scheiblera na imię Józefa Kasprzyńskiego. 4763-3-2

Zaginal paszport na imię Janówiki Boguckiej, wydany z gminy Wymysłów. 4761-3-2

Zaginęła karta od paszportu na imię Heleny Kotoszczak, wydana z fabryki Karola Scheiblera. 4763-3-2

Zaginal paszport na imię Wojciecha Borusławskiego, wydany z Wolborza. 4755-2

Zaginęła karta od paszportu, wydana z nielarni w Widzewie na imię Józefa Gąstora. 4782-2-1

Zaginęła karta od paszportu, wydana z fabryki Moritza Bergera na imię Oskara Szaberta. 4787-3-1

Zaginęła książeczka markowa kompanii Singer, zawierająca 14 marek. Łaskawy znalazca raczy zwrócić takową na ul. Długą 131 dla A. Tyrakowskiej. 4803-1

Zaginal paszport na imię Antoniny Twardowskiej, wydany z gminy Luban, gub. warszawskiej. 4715-3-3

W Łodzi, ul. Piotrkowska № 259 w zakładzie slusarskim odbędzie się licytacja zakładu slusarskiego dn. 23 listopada o godz 10 rano u Karola Maszyndy i Fra. a. 4734-3-4

MAGGI[®] bulion w kostkach po 4 kop.

Kostki te wydają, za zwyczajnem polaniem wrzącą wodą, delikatny rosół, służący gosposi do wszystkich potraw, przy których sporządzaniu używa się rosółu. Np. wszystkie jarzyny staną się szczególnie smaczne, jeżeli zamiast we wodzie gotuje się je w bulionie z kostek MAGGIego. Wyśmienicie nadaje się MAGGIego bulion w kostkach także do polepszenia zup, sosów, jarzyn itd.

Do nabycia w składach towarów kolonialnych, delikatesów i t. p.

2553

Zadacie wszędzie!

NATURALNE STOŁOWE KAUKASKIE
MINERALNE WODY

„Narzan“

Skład główny: Widzewska 50, telefon 985. 2542 3

„TERRA“ panorama — MONTE-CARLO
Benedykta I. ||| nowa serya w 50 obrazach: Czarujące widoki Nizzy, Mentony, Monaco, pałac księcia Monaco, kasyno, wspaniałe gmachy hotelowe, pełne egzotycznych roślin parki, pomnik Garibaldi'ego, sceny karnawałowe. Wstęp 15 kop, młodzież 10 kop. Otwarte od 10 r. — 10 w. 2545

№ 383. **Obwieszczenie.**

DYREKCJA

Towarzystwa Kredytowego miasta Łodzi

W zastosowaniu się do § 22 Ustawy, podaje do powszechnej wiadomości, iż zażądane zostały pożyczki na nieruchomości:

- 1) pod № 14 przy ulicy Nowomiejskiej, przez Juliusza Ernesta Handtke, pierwotna rb. 18,000;
- 2) pod № 753 przy ulicy Piotrkowskiej, przez Berko vel Borysa i Rebeke małżonków Spreiregen, pierwotna rb. 50 000;
- 3) pod № 270h h. przy ulicy Zielonej, przez Natana i Rozalję vel Różę małżonków Goldblum, pierwotna rubli 16,000;
- 4) pod № 1418c przy ulicy Kamiennej, przez Bertę Schelke, odnowiona z konwersją rb. 8,700 i dodatkowa rb. 12,300;
- 5) pod № 1398A. przy ulicy Cegielnianej. przez Mordkę i Małkę małżonków Freind, dodatkowe rb. 24.800.

Wszelkie zarzuty przeciwko udzieleniu zażądanych pożyczek stowarzyszeni zechcą przedstawić Dyrekcji w przeciągu dni 14 od daty wydrukowania niniejszego obwieszczenia.

Łódź, dnia 20 listopada 1909 r. 2552 1

Teatr „METROPOL“

SALA KONCERTOWA. DZIELNA № 18.

Tylko 1 dzień. Tylko 1 dzień.

Niedziela 21-go Listopada.

Nowy program w 6 ciu oddziałach, 12-tu obrazach:

Nad program:

Śmierć Sokratesa

Proces wdowy STEINHEIL.

2554-1

16

Rubli kosztuje palto zimowe z trwałego i dobrego materiału, na wełnianej podszewce. Garnitury męskie od Rb. 13. Spodnie od rb. 4.50. Uczniowskie garnitury i szynel, paletka i ubranka dzieciinne — po nader niskich cenach

w znauym z wielkiego wyboru

Specyjalnym Magazynie Ubiorów męskich, uczniowskich i dzieciennych

R. Eichbaum & G. Schulz

Piotrkowska № 97. 2548-1

OBIADY

zdrowe — po 50 kop. Tamże przyjmuje się zamówienia na różne domowe ciasta. Dława 46, I-e piętro. 2549-6-1

POTRZEBNY

Pianista

zaraz

do Kinematografu. Wiadomość w składzie gramofonów Piotrkowska 128.

2551

Do odnajęcia

Lokal Stowarzyszenia

na 2 dni w tygodniu.

Wiadomość w Adm „Rozwoju“ 2548-3-1

Pracownia Gorsetów

dawniej Mikotajewska 53

NATALII KĘDZIERSKIEJ

przyjmuje obatalunki i reperacje.

1575 Piotrkowska 115 m. 6.

Łódzka Agentura

St.-Petersburskiego Towarzystwa Ubezpieczeń

zawiadamia pp. właścicieli domów, iż składka ogniowa za nieruchomości została obniżoną o 15%, niezależnie od 10% za długolecie. Obniżka tyczy się nawet tych polis, które zostały wystawione podług starej wyższej premii.

Łódzka Agentura St.-Petersburskiego Towarzystwa Ubezpieczeń.

2536

KAZIMIERZ OSSOWSKI

Inżynier i obrońca patentowy.

Biura patentowe.

PETERSBURG—Wozniestensk. Prospekt 20.
BERLIN—Potsdamerstr. № 3.

123226-21

OGŁOSZENIE.

Tymczasowy syndyk wierzycieli upadłego kupca brzezińskiego Ieka Grosmana prywat. adwokat I. I. Michajłow, zamieszkały w Piotrkowie przy ul. Orłowskiej № 2, na zasadzie 510 i 511 § kodeksu handlowego i rezolucyj Piotrkowskiego Sądu Okręgowego z dnia 24 października st. st. 1909 r., wzywa wszystkich wierzycieli wzmiarkowanej upadłości, aby w ciągu miesiąca od dnia niniejszego ogłoszenia drukowanego w Piotrkowskich Gubernialnych Wiadomościach jako w terminie ostatecznym, zgłosili się do kancelaryi III-go cywilnego wydziału Piotrkowskiego Sądu Okręgowego osobiście albo przez osoby upoważnione do tymczasowego syndyka celem zgłoszenia swoich pretensyj do upadłego i sprawdzenia takowych, przy czem wierzyciel uprzedza się, że niniejszem ogłoszeniem będą oni leżani jako spóźnieni na podstawie 513 § kodeksu Handlowego.

Tymczasowy syndyk adw. przys.

I. I. Michajłow.

9524-3-3

Rutynowany buchalter

obznajmiony ze wszelkimi czynnościami biurowymi, obejmie za niewielkiem wynagrodzeniem administrację domu, w różnych punktach miasta. Na żądanie poważne referencje. Oferty w adm. „Rozwoju“ pod lit. B B. 2246d-0

Zupełna wyprzedaż całkowitego składu towarów.

Piotrkowska № 11.

2509-3-1

Specjalista chorób skórnych włosów, wenerycznych oraz niemoocy płciowej

Dr. S. LEWKOWICZ

Leczenie elektrycznością, elektrycznym światłem i masażem wibracyjnym.
Badanie krwi przy syphilisie.
Zachodnia 33 (obok Lombar. ake.)
Przyjmuje od 9-1 i od 6-8 w, w niedziele od 9-3 Dla pań od 5-6 wiecz 114r

Dr. S. KANTOR

Specjalista chorób skórnych (włosów), wenerycznych (syphilis) i niemoocy płciowej.
Krótka № 4.
Przyjmuje od 8-2 r. i od 6-9 wiecz., panie od 5-6 pp. 1816

Dr. L. PRYBULSKI

CHOROBY SKORNE, WŁOSÓW, WENERYCZNE (syphilis) i MOCZOPŁOCIOWE (endoskop i cystoskop) i NIEMOCY PŁCIOWE.
Ul. Południowa № 2.
powrócił.
Przyjmuje od godz. 8-1 r. i od 4-8 w., panie od 5-6 po poł. 1420-1-

Dr. Ignatiew

Specjalista chorób uszu, nosa i gardła
ulica Konstantynowska № 11 m. 5.
Przyjmuje od 11-12 rano i od 5-8 wiecz. codziennie. W niedziele od g. 10-1 w południe. 1054r

Dr. Ark. Goldenberg
ul. Nawrot № 38

róg Widzewskiej. Przyjmuje codziennie do 10 rano i od 4 do 7 po poł. — CHOROBY WEWN., DZIECINNE I KOBIECE. 1812r

Dr. L. KLACZKIN

Konstantynowska 11.
Syphilis, skórne, weneryczne, choroby dróg moczowych.
Przym. od 8-1 rano i od 5-8 w., dla dam od 4-5. W niedziele i święta tylko do 1 rano. 746r

Dr. A. GROSGLIK
POWRÓCIŁ, Zielona 5.

Choroby skóry i włosów (usuwanie zbytecznych włosów za pomocą elektrolyzy), weneryczne i dróg moczowych. Przyjmuje 8½-11½ r. i 6-8 wiecz.; panie 5-6 wiecz. W niedziele i święta od godz. 9 do 12 rano. 1568-d

Specjalista chorób skórnych, włosów, wenerycznych i dróg moczowych

Przyjmuje codziennie od 8-1 w południe i od 4-8 wieczorem; w niedziele i święta od 9-2 w poł.

Dla pań osobna poczekalnia.
Dr. B. Rejt,
ulica Średnia № 5.
149r

Dr. M. Papierny

Akuszerya i choroby kobiece, b. ordynator warszaw. uniwersyteckiej kliniki akusz.
Przyjmuje do 10 r. i od 4½-6½ po poł. Południowa 23. 485d

Dr. med. ALEKSANDER FABIAN

Dyrektor Zakładu Leczniczego „Chojny” — praktykuje przez zimą w Łodzi, ul. Rzgowska № 3 (róg Górnego Rynku).
Choroby nerwowe i wewnętrzne.
Do 10 rano i od 4-6½. 2251r

Lecznica chorób skórnych i wenerycznych

Gabinet Roentgenowski i Światło-leczniczy

D-rów L. Falka, Z. Golca, St. Jelnickiego
WÓLCZANSKA № 36.

Ogólne i pojedyncze pokoje dla chorych od 2 do 5 rb.; ambulatoryum dla niezamożnych — płać za poradę 60 kop.

Leczenie promieniami Roentgena, lampą Pinsena i Kromayera. Prądy o wysokim napięciu (Arsonwalizacja). Elektrolyza, masaż wibracyjny i leczenie gorącym powietrzem. Kąpiele elektryczne i sinusoidalne. Badanie krwi na syphilis i badanie mamek z wydawaniem świadectw.
Godziny przyjęć od 8-9 r., od 11½-1½ pp. i od 7-8; w niedziele i święta od 8-10 rano i od 12½ do 1½ po południu. 2145r

Dr. med. J. Leyberg

po wieloletnich studiach i praktyce w klinikach Wiedeńskich, osiadł w m. Łodzi, Krótka № 5.
Choroby weneryczne, moczopłciowe, skóry i włosów.
Panowie: 8-11 r., 5-8 pp.; panie 3½-4½; niedziele 9-1. 1489r

Dr. H. Sadkowski

asystent G. W. Uniwersytetu przyjmuje z chorobami wewnętrznymi (spec. żołądka i kiszki).
Dzielnia № 3.
od 5 do 7-ej 2160-1

Dr. FRANCISZEK KOZIOLKIEWICZ

Piotrkowska 103
Choroby wewnętrzne, dzieł i kobiece. Przyjmuje od 8-11 r. od 2½-4 pp. i od 7½-9 w. 1428r

Dr. Jan Pieniążek

sp. ch. nosa, gardła i uszu przeprowadził się na ulicę Piotrkowską 120.
Przym. od 11 do 12 w poł., i od 5 do 6½ wiecz., w niedziele i święta od 9½-11 rano. 1850d

Dr. Feliks Skusiewicz

Choroby skórne i weneryczne
Andrzeja 13.
Przyjmuje od 9-10½ rano i od 4-8 po poł. W niedziele i święta od g. 10-1. 507-d

Dr. I. Silberstrom

Ul. Promenada 18 róg Benedykta Chor. weneryczne i moczopłciowe, skóry i włosów. Radykalne usuwanie zbytecznych włosów.
Przyjmuje: 8 rano-1½, 15½-8 w. Panie: 4½-5½ po poł.
W niedziele: do 2-ej po poł. 241r

Dr. Zofja Garlicka

mieszka obecnie Nawrot 1 (Piotrkowska 126) Telefon 10.14.
Char. kobiece, Akuszerya 9-10 rano. 4-6 po poł. 1997r

Dr. S. SZMITKIND

Średnia № 2.
Choroby skórne, weneryczne i moczopłciowe
Leczenie elektrycznością i masażem.
Przyjmuje od g. 8-11 rano. od 5-8½ wiecz. 469-r

Dr. Edward Mittelstaedt

mieszka obecnie MIKOŁAJEWSKA № 67
przyj. od 8-9½ r. i od 5-6½ pp.
Choroby wewnętrzne i nerwowe. 1429-1

Dr. E. Sonnenberg

Choroby skóry, dróg moczowych i weneryczne
CEGIELNIANA 14.
Od g. 11-1 i 4-7½ w. 79r

LECZNICA PRYWATNA

Piotrkowska 251 — Telefonu № 11-78.

Przyjmuje na stałe pomieszczenie chorych, dotkniętych cierpieniami wewnętrznymi, nerwowymi, chirurgicznymi i kobiecymi. Cena pokoju od rb. 250 do 5 rb. dziennie. — Felezer stały na miejscu.

Wlecznicy ordynują: Dr. Goldblum — w chorobach wewnętrznych i nerwowych; D-rzy Goldmann i Krusche w chorobach chirurgicznych; D-rzy Druubin, Ksawery Jasiński i Kaufman w chorobach kobiecych. 714-

Dr. Henryk GOLOBERG

CHIRURG
Ordynator Szp. Św. Aleksandra
Przyjmuje od 5-7 pop. 1346r
Rozwadowska 4, III piętro.

Dr. H. Szumacher

choroby weneryczne i skórne
Nawrot 2.
przyjmuje od 8-10½, i od 6-8 po poł., panie od 5-6. W niedziele i święta od 8-1 r. 637r

Pierwsza Chrześcijańska

— Lecznica chorób zębów —
i Jamy ustnej
teraz: ulica Piotrkowska 133. 2651r

Dr. Stanisław Lewinson

przeprowadził się na ul. Średnią № 17.
Spec. choroby wewnętrzne.
Przyjmuje od 9-11 rano i od 5-8 po poł. 2431-156

Dr. P. GROSSMAN

choroby wewnętrzne i dziecięce.
Piotrkowska № 81.
Przyjmuje: od godz. 8-10 rano i od 5-7 po poł. 1936-12 9

Dr. Wacław Bernard

przeprowadził się na ulicę BENEDYKTA № 9.
Choroby skórne, weneryczne i moczopłciowe.
(8½-12 r. i 5-7½ pp., panie od 4-5). 1761-r

Dr. Jelnicki

ul. Andrzeja 7.
Choroby skórne, weneryczne i moczopłciowe.
Godziny przyjęć: panowie od g. 8-11 r. i 5-8 po poł., panie 4-5 po poł.; w niedziele i święta 9-12 r. 1463r

Lekarz-Dentysta DĄBROWSKI

mieszka: Piotrkowska 97. 1336r-

Dr. med. Z. Golc

chor. skórne i wenerycz.
PIOTRKOWSKA 86 m. 6. 799r

Dr. Stanisł. Piekarski

przeprowadził się na ul. PIOTRKOWSKĄ № 115
choroby weneryczne i skórne
przyj. od 9-10 r. i od 5-7 w. 1361

Dr. D. Helman

POWRÓCIŁ.
Specjalista chorób uszu, nosa, krtani i gardła.
Przyjmuje od godz. 10-12 r. i od 5-7 w. MIKOŁAJEWSKA 4, obok Dzielniej. 762

Doktor Medycyny Edward Bernhardt

CEGIELNIANA 19
powróciwszy do zdrowia, przyjmuje z chorobami wewnętrznymi, (specjalnie: płuc i serca)
od godz. 9-12 przed poł. i od 4-7 wieczorem. 2541-10

Dr. Wacław Jasiński

powrócił.
PIOTRKOWSKA 108, II-o piętro. od 4-6.
Choroby dzieci. 2547

SZKOŁA KROJU i SZYCIA

A. SZNAJDER
ŁODZ, ANDRZEJA № 1.
Fasony, Żurnale i Manekiny. 85r

Przyjmuje nadrabianie **pończoch.**

MIKOŁAJEWSKA 59 m. 56 2-gie piętro. 1111-d

!!! Uwaga!!!

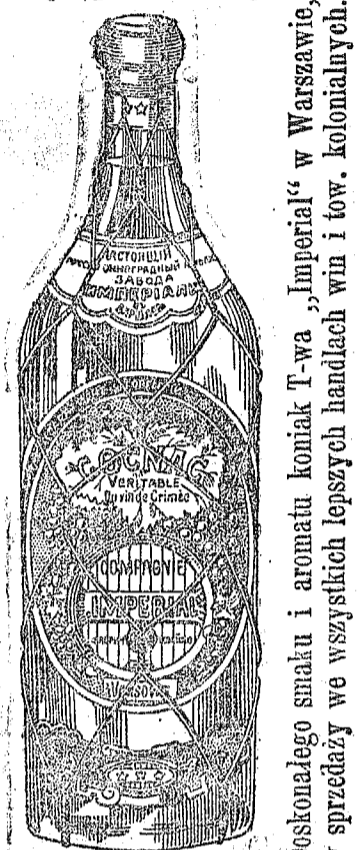
Zwraca się uwagę na Zakład **garderoby męskiej**, elegancko i niedrogo wykonywanej przez firmę **J. KOZŁOWSKIEGO**
1346r Mikołajewska 21.

Magazyn OBUWIA

Ant. PRUSKIEGO
poleca obuwie damskie, męskie i dziecięce, znane ze swej dobroci i trwałości; przyjmuje wszelkie obstalunki i reparacje. **Geny niskie.**
Warsztat przy sklepie — Łódź, PIOTRKOWSKA 118. 1504d32

Żądajcie wszędzie!

Deskonanego smaku i aromatu koniak T-wa „Imperial” w Warszawie, w sprzedaży we wszystkich lepszych handlach win i tow. kolonialnych.

Żądajcie wszędzie!

2533-15-1

Tanie czeskie pierze.

5 kilo świeżo darte 9 k. 60, lepsze 12 k., białe świeżo darte puchowe 18-24 k., śnieżno białe świeżo darte 30-36 koron. Franko za zaliczeniem wysła się. Zwrot lub wymiana dozwolona za zwrotem porta.
Benedykt Sachsel Lobes
Pilzno-Czechy. 2498-6-3

Zaginął pies

do polowania ceter, wabi się As, maści kasztanowatej, siwe centki, pysk i nogi żółte:
Proszę za nagrodę odprowadzić: Lipowa № 68 do stróża. 2504.3.3

Dla hurtowników.

Tysiąc sztuk choinek do sprzedania.
Przedsiębiorstwo leśne T. Przybył, J. Kluk i S ka. Człoczym przez Lutomiarsk. 2508-5-3

MASŁO

śmietankowe chwilowo 52 kop, funt, zwierzynę, drob i inne produkty wiojskie poleca najtaniej firma „ZAGON”, Piotrkowska 103 w podwórzu, parter, m 22. 2598

Studentka

wydziału literackiego w Paryżu, z wyższym dyplomem Alliance i certificat fr, poszukuje lekcy i konwersacyi w języku francuskim. Zastać można od godz. 6 wiecz. Mikołajewska 27 m. 6. 2450-3-3

4 lub 5

pokojów z wszystkimi wygodami w każdym czasie do wynajęcia w pięknym domu, w ogrodzie nad rzeką, w Skierniewicach. Wiadomość Orła 23 m 19. 2544 3

Nagrodzone złotym medalem na wystawie Zdrojowej 1908 roku
EMULSYA TRANOWA SZWAJCARSKA
 i z Lecytyną i z Fosforem
 jest to **TRAN** pozbawiony przykrego smaku i zapachu z solami podfosforanu wapnia i sodu.
 Flakou 75 kop.
 Najskuteczniejsza **Masć przeciw odmrożeniu**, tub. 30 kop.
 Poleca **Apteka A. CHAREMZY** w Łodzi, Srednia Nr. 10.
 Dostać można w aptekach i składach aptecznych. 2332-10 7

Wypuszczone zostały nowe papierosy
„Na zdar“
 5 szt. 3 1/2 kop., 10 szt. 7 kop.
„Gwiazda“
 5 szt. 2 kop., 10 szt. 4 kop., 15 szt. 6 kop., 25 szt. 10 kop.
 Uprasza się o wypróbowanie i przekonanie o ich wysokim gatunku
Towarzystwo A. N. Bogdanow i S-ka
 w Petersburgu. 2296-5

Pracownia Gorsetów
L. BRULIŃSKIEJ i S-ki dawniej **Wiśniewskiej**
 WARSZAWA, Królewska № 5, 2477-4 4
 Łódź, Piotrkowska № 130, parter, m. 14.
 POLECA Gorsety, wykonane według najnowszych modeli paryskich od najskromniejszych do najwytworniejszych z materiałow krajowych i zagranicznych po cenach umiarkowanych

Dostawa do domów.
 Znakomity środek odżywczy zalecany przez p.p. lekarzy 1660
KEFIR
B. Patzer, Łódź, Pasaż-Meyera 5 m. 5.
 Dostawa do domów.

PREZC ZE ZŁOTYMI ZEGARKAMI! Prawie darmo.
 Gdyż zegarek męzki z prawdziw. amerykańskiego złota, płaski, pięknie grawerowany „AMERYKA“ nie odróżnia nawet specjalści od złotego 56 ej pr. Oprócz piękności zegarek „AMERYKA“ jest najlepszym genewskiej konstrukcyi znanej fabr. „LANGEN WATCH“, nakręcany raz na 40 godzin bez kluczyka „Remontoir“, wyregulowany do minuty, z poręczeniem piśmiennem na 8 lat. Cena zamiast rb. 15 tylko **rb. 2 kop. 95**, 2 zegarek **rb. 5 kop. 50**. Dla rozpowszechnienia naszego przedsięwzięcia dołączamy do każdego zegarka jako premium **zupełnie darmo**: 1) Dewizkę wspaniałą z tego samego materiału; 2) Brelok nowosil. Automatyczny kinematograf z interesującymi widokami; 3) Mundsztuk aparat D-ra Koeha dla nieszkodliwego palenia papierosów i cygar i woreczek zamszowy do zegarka. Obsługi wysyłamy pocztą za zaliczeniem nawet bez zadatku. Adresować: **Przedstawicielstwo zegarków „Ameryka“ p. f. E. Wąchocki, Warszawa, Prosta 17. A-2.** Za przesyłkę do 1 go lub też do 3-ch zegarków dolicza się 40 kop. Kto tylko zobaczy ten zegarek, ten uwierzy, że złoty. Za dobroć ich firma posiada mnóstwo dziękczynnych listów. Uwaga: Damski zegarek z tego materiału z damskim kompletem **rb. 3 kop. 90.** 2537-2-1

Najlepsze i najtrwalsze
MASZYNY „PFAFFA“
 do szycia białej, fartuchów i gorsetów.
 Warsztaty reparacyjne na miejscu.
B. Pomorski i S-ka
 Piotrkowska 22. 237644

Na sezon jesienny i z mowy nadeszły **ostatnie nowości**, które polecam Sz. Publiczności **po bardzo taniach cenach.** — Wyprzedaż resztek o 50% niżej ceny kosztu
G. Rimpel, Skwerowa 16
 2260-15 5

POTRZEBNY MOTOR

naftowy, używany, nowego systemu, znajdujący się w bardzo dobrym stanie, o sile 5-6 koni. Oferty z podaniem ceny podawać pod adresem T. Pytasz, Bełchałów, gub. piotrkowska. 2520 3-2

LEKCYE

języka polskiego i francuskiego dla dzieci oraz osób dorosłych. Metoda ułatwiona. Tam też mogą zgłaszać się osoby z zaniedbaną edukacją. Długa 83, I piętro. 2514-d-3

EGZYSTUJĄCA OD LAT 17 W ŁODZI
Pracownia haftów
 i ZNACZENIA BIELIZNY
D. Mazurkiewiczowej
 Przejazd 12 m. 14,
 w podwórzu, w odcynie II piętro
 przyjmuje wszelkie roboty w zakres hafiu wchodzące, wykonywa takowe starannie, na czas oznaczony, po możliwie niskich cenach.
 Przyjmuje się uczennice.
 Ulica PRZEJAZD № 12.

MASŁO

świeżo solone. **Ceny niższe**
 Poleca mleczarnia „PAPROTNIA i WALEWICE“, Przejazd № 52, filia: Piotrkowska № 141.
 Sprzedaż hurtowa i detaliczna. 2303-20 14

Średnich lat osoba
 dobrego wychowania, z wykształceniem zagranicznym, poszukuje zarządu domem wraz z opieką nad dziećmi, niemającą matki; energiczna i zdrowa. Zgłaszać się na Piotrkowską 200 mieszk. 2522-3-1

Z dniem 8 października r. b.
Pracownia Ubiorów Męskich
Romana Zdrojewskiego
 przeniesioną została na **ul. Andrzeja № 34.** 2482-3-3

Migreno-Nervosin
 natchemniastowa **ból głowy i migrenę** Bezwarunkowo pewny i nieszkodliwy roślinny środek. Zadać w aptekach i skl. aptecz. tylko **oryginalnych** proszków po 10 k. szt. — Paudełko 1.20 k. Główn. skl. Tow. Akc. L. Spies i Syn 645r100

Korespondenta
 poszukuje się do kantoru fabrycznego. Wymagania: biegła znajomość języków polskiego, niemieckiego i rosyjskiego, oraz buchalteryi. Oferty sub K. Z. № 30 do „Rozwoju“. 2518-3 2

Sprzedaż maszyn do szycia Singera.

Bębenkowa rb. 40
 Pierścieniowa „ 35
 Familijna „ 28
 Z gwarancją
 Łódź, Konstancyńska № 7. 2486-2-2

Różyca, przystanek Żakowice
 jest do sprzedania 6 morgi ziemi na bardzo dogodnych warunkach. Teren odpowiedni pod założenie wili. Wiadomość w „Rozwoju“ u p. Musiała lub w domu przy ul. Przejazd 47 m. 14. 2400

Restauracya na Księżym Młynie (Przedzalniana 64)
ADOLF BRAUNE

W sobotę, dnia 20 b. m.

WIELKI BAL MASKOWY.

Ceny wejścia: panowie 75 kop., panie 50 kop.

Początek o godz. 9 wieczorem.

2526-3-3

Piegi, Pryszcze, Wądry, Swędzenie, Mo. re i Suche
 Liszaje i wszelkie nieczystości skóry
 leczy i usuwa radykalnie

D-ra Obermeyera z siostrą miłosierdzia na każdym kawałku.
TYSIĄCE PODZIĘKOWAŃII 17414-3

Prosimy wszystkie firmy

Łódzkie i w miastach gubernii piotrkowskiej i kaliskiej oraz osoby, mające zamiar etablowania się, o łaskawe przesyłanie nam w przyszłości regularnie po jednym egzemplarzu swych cyrkularzy, za co zgóry uprzejmie dziękujemy.

Towarzystwo Biur Wywiadowczych
S. KLACZKIN i S-ka
Oddział Łódzki.

2468 3-2

Wieczną Młodość i Piękność

zapewnia A. Girard'a, 22, rue de Coudé, Paris

FLOREÏNE

krem piękności spreparowany na zasadzie Teorii Brown'a Sequard'a.
„Krem Floreïne“ konserwuje i nadaje cerze: Białosć, Świeżosć, Gładkosć i nieporównany wdzięk młodosci.
„Krem Floreïne“ uszuwa prędko i dokładnie: opalenie, zmarszczki, czerwoność, swędzenia i podrażnienia skóry, liszaje, odmrozenia, popękania, piegi, oparzenia i wszelkie pryszcze.
„Krem Floreïne“ przenika z łatwością i całkowicie podskórek, dodaje żywotności i elastyczności włóknom, co wywołuje odświeżenie i odmłodzenie skóry. Używanie codzienne **„Kremu Floreïne“** zapewnia zupełną higienę skóry. 1885-13

PUDER FLOREÏNE

„Puder Floreïne“ chroni cerę od karza i innych atmosferycznych szkodliwych wpływów. **„Puder Floreïne“** jest lekki, niedostrzegalny, a pokrywając skórę, czyni ją przezroczystą.

Do nabycia u A. Rosenthala, Piotrkowska 5, u M. Lisieckiej, Piotrkowska 50 i w innych lepszych perfumeryach, składach aptecznych i aptekach. — Próby wysyła na żądanie darmo

Wyłączny Przedstaw. na Królestwo i Cesarstwo **Józef Pruszycki**
 Mydło Floreïne Warszawa, Marszałkowska 120, tel. 62-54. Mydło Floreïne

Bazar Północny

w przejeździe zatrzymał się na krótki czas w Łodzi **ulica Piotrkowska № 33.** — Posiada na sprzedaż wielki wybór przedmiotów drobnego przemysłu — oryginalnych i pożytecznych w gospodarstwie jak i na podarunki, z kości, brzozi koralskiego, orzecha i innych. Dziecięce zabawki i gry, rosyjskie koronki i t. d. — Towar z pierwszej ręki. — Ceny stałe, bardzo przystępne. 2494-5 5

Pracownik biurowy

chrześcijanin, władający polskim, rosyjskim i niemieckim znajdzie bezzwłocznie stałą posadę w kantorze jednej z większych fabryk na prowincyi.

Oferty w trzech językach z podaniem referencyi i warunków składać w administracyi „Rozwoju“ pod „№ 3128. Fabryka“. 2523-3-3

Dlaczego

zdrowie każdej kobiety tak często podpada w młodym wieku. Postaw męczyznę przy balii, pozwól mu się rozgrzać w jarze, aż do roztworzenia się wszystkich porów. Niech postoi nad brudną parą, wydzielającą się z gotującej się bielizny, a zapadnie on na zdrowiu w krótkim czasie. A jednakże

każda kobieta

przechodzi przez to piekło podczas każdego prania i potem jest ona ciągle narażoną na śmiertelne przeziębienie się przy wychodzeniu na górę dla rozwieszania bielizny. Fakty te, znane tak dobrze każdej pani domu, objaśniają, dlaczego tyle kobiet

starzeje się

już w młodym wieku. Lekarze, hygieniści i urzędy lekarskie aż nadto często zwracają uwagę na zjadliwe skutki starego systemu prania, połączonego z niezbędną parą i gotowaniem. Nareszcie można będzie tych przykrości uniknąć, a bieliznę otrzymać jeszcze bielszą i czystsza, biorąc **tylko w ciepłej wodzie** za pomocą **Mydła Nafcianego** z marką „Latarnia Morska“ i to

prędzej aniżeli

przy starym sposobie. Nawet 13-letnia dziewczyna może z łatwością wykonać większe pranie, nie odczuwając zmęczenia. Obecnie mamy na to zio lekarstwo, które przytem jest tak tanie, że staje się dostępnem dla każdego człowieka. Nie można wyobrazić sobie, aby znalazła się jaka kobieta lub

mężczyzna

którzyby nie chcieli wprowadzić do domu swego tego najdoskonalszego sposobu prania, jaki, o ile jest właściwie zastosowany, wyzwala ich od ciężkiej roboty, odorów i pary w czasie prania, a jaki jednocześnie nadaje bieliznie więcej białości, kolorom — blasku, wełnie — miękkości, aniżeli przy starej metodzie prania.

**Mydło
Nafciane**

z „Latarnią Morską“ wyrabiane jest metodą dyrektora fabryki

T-wa Akc.

Cannan's Soap Works, Limited Mr. Thomasa B. Greenwood'a z Bradfordu (Anglia) w fabryce firmy „HORDLICZKA I STAMIROWSKI“ w Łodzi.

Hartowa sprzedaż na Łódź: Edmund Bogdański, Dzielna № 30, tel. 11-23. 2461-4-4

Wyższa Szkoła Kroju i Szycia p. f. „Józefina“.

Kursy wyższe i niższe. Najnowszy system kroju angielskiego, francuskiego i berlińskiego. — Moja długoletnia praktyka daje mi możliwość wyuczania kroju i szycia sumiennie i gruntownie. Przy szkole duża pracownia sukien, gdzie uczennice nabierają wprawy i gustu. Szkoła odznaczona została na wystawie srebrnym medalem.

Po ukończeniu kursu uczenice otrzymują patenty cechowe lub prywatne.

Piotrkowska № 28.

1951r

Niniejszem mam zaszczyt zawiadomić Szanowną Klientelę, iż magazyn mój, egzystujący od 1887 r., przeniosłem do domu **№ 132 przy ul. Piotrkowskiej** i zaopatrzyłam w wielki wybór:

bluzek, spódnic, szlafroków, kapeluszy i gorsetów oraz wykonywam obstarunkę z własnych i powierzonych materyałów.

Z poważaniem **Józefa Kowalewska.**

1908-15-9

!!Najlepszy węgiel krajowy!!

dla fabryk i użytku domowego

szczególnej:

Rudolf kostkę I i kostkę II

najodpowiedniejszy do robienia zapasów zimowych

POLEGAJĄ:

A. O. Teschich & Co.,

Łódź, ul. Widzewska № 62. 1569-d 44

Rzadka Okazyja

dla Sz. Pań!

Od 10-go listopada bież. roku
bardzo

Tania Sprzedaż

Kapeluszy
Damskich.

Centralny
MAGAZYN MÓD
Maison „Novita“

Łódź

89. Ul. Piotrkowska 89.

I piętro. 2479 3 2

FABRYKA

BAMBUSOWO-KOSZYKARSKA

Walentego

Przybysza

w Łodzi, Widzewska 5,
(róg Średniej).

Nagrodzona wieloma medalami.

Specjalność: Kosze do fabryk.

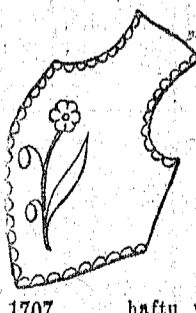
Wyrabiam:

Meble bambusowe pluszem kryte,
Meble bambusowe matą kryte,
Bambusowe etażerki,
Bambusowe stoły do kwiatów,
Bambusowe garniturki dziecięce,
Bambusowe parawany,
Bambusowe ekrany,
Kosze do podróży,
Kosze do bielizny,
Kosze do papieru, kosze walizowe,
Kosze do żywych kwiatów,
Kosze do robionych kwiatów,
Meble ogrodowe, mebelki dla lalek,
Koszycki do hułtek,
Kosze wszelkiego gatunku na obstarunek gotowe dla pp. piekarzów.

Fabryka na Widzewskiej
№ 5 przyjmuje wszelkie obstarunki, z dokładnym wykonaniem, po możliwie najniższych cenach. 2320r4

HELENA LIPIŃSKA

Widzewska 90, I piętro, front.

polecą na sezon jesienno-wiosenny peleryny z kapturkami, serdaki, guńki i czapki. Tamże wykonywane wszelkie roboty w zakresie haftu wchodzącego

1707

haftu wchodzącego

Zdolne staniczarki

potrzebne są zaraz do magazynu przy ulicy Dzielnej № 11 m. 4 2521-4-2

Detaliczna sprzedaż

Przy fabrycznym składzie szewiotów i kamgarów otworzyliśmy **detaliczną** sprzedaż — po cenach fabrycznych.

ADOLF KON I CHĄCINSKI, Piotrkowska 80. 2499 15

DZIENNE I WIECZOROWE

Wykłady Języków Nowożytnych

przy kursach buchalteryjnych **J. Mantinbanda**
w Łodzi (Dzielna 22)

już się rozpoczęły.

Zapisy w dalszym ciągu dla nowych grup codziennie od 10—1 zrana i od 7—9 wiecz. 2'64r

Smaczne i zdrowe Pieczywo

jest tylko w piekarni

R. TRENKLERA, ul. Cegielniana № 67.

Chleb na sposób moskiewski wyrabiany przez specjalistów fachowych. Czystość i higiena wypieku gwarantowana.

File: Piotrkowska 116, Orła 8 i Przejazd 50. 1588-100-30

Fosfatyna Faliere

przyjemny pokarm najodpowiedniejszy dla dzieci od 6 miesięcy do 10 lat, zwłaszcza w czasie odłączania od piersi i w okresie rośnięcia. Ułatwia żawanie i zapewnia prawidłowy rozwój kości. Sprzedaj w składach aptecznych i aptekach. 1928-20-20

Ostrzegamy przed naśladowaniami.

ZARZĄD BAŁUCKIEGO TOWARZYSTWA WZAJEMNEGO KREDYTU

podaje do publicznej wiadomości, że biuro Towarzystwa znajduje się przy ul. Zgierskiej № 64 i otwarte jest w dni powszednie od g. 10 rano do 3 po poł., gdzie udziela wszelkich informacji w zakres czynności Towarzystwa wchodzących.

Przyjmuje do dyskonta i inkasa weksle i t. p.

Przyjmuje wkłady na procenty jak od członków Towarzystwa tak też i osób postronnych i liczy od takich w dni lokacji do dnia podniesienia a mianowicie: na każde żądanie 4%, z 3-miesięcznym terminem 4½%, z 6-miesięcznym 5% i od całorocznych 6%. 2306 18-7

Dla dzieci, matek, rekonwalescentów, osób nerwowych i starców. FOSMOZA zapewnia prawidłowy rozwój krwi, kości i mięśni. Niezbędny pokarm dla dzieci w okresie ząbkowania i rośnięcia.

Leczo opinie Pp. Lekarzy i Ordynatorów szpitali dotyczących się do każdego pudełka. Dostać można w aptekach i składach aptecznych. Cena pudełka 1 rb. 2368-8 3

MIĘDZYKRAJOWE TRANSPORTOWANIE MEBLI

M. LENTZ, Widzewska 77.

Przeprowadzki w mieście i do wszystkich miejscowości w świetle bez przeładowania

Opakowanie i przechowywanie mebli.

Dostawa i odstawa towarów. Dostawa węgla i drzewa rozpałowego. Przewożenie kas ogniotrwałych.

V-te Łódzkie Towarzystwo Pożyczkowo-Oszczędnościowe

(PIOTRKOWSKA 37)

przyjmuje udziały członkowskie i zapisy nowych członków. Biuro otwarte od 10 do 2 i od 6—8-ej. 2491-4-4